

TURKU UNIVERSITY
OF
APPLIED SCIENCES

KIRJOITTAJA: LAURA KOIVISTO
OHJAAJA: Mervi Vuolas
KOULU: TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
KOULUTUS: MUOTOILUN KOULUTUSOHJELMA
JULKAISUVUOSI: 2020
KUSTANTAJA: TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

83 SIVUA

TIIVISTELMÄ

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

MUOTOILUN KOULUTUSOHJELMA

EETTINEN VAATETEOLLISUUS

- Vaateteollisuuden eettisyys ja kuosisuunnittelu

Opinnäytetyön aiheena oli eettinen vaateteollisuus. Opinnäytetyö oli pääasiassa tutkimustyö, jossa tutkitaan nykypäivän vaateteollisuutta ja sen eettisiä ongelmakohtia. Tutkimuksessa käsitellään muun muassa vaateteollisuuden yleisimpiä sertifikaatteja, materiaaleja sekä yleisesti yritysten vastuualueita, jotka koskevat vaateteollisuuden alan yrityksiä kaikkialla maailmassa. Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää vaateen mahdollisimman eettinen tuotantokaari ja siinä huomioon otettavat asiat.

Opinnäytetyössä suunnitellaan myös kuosi, jota voidaan käyttää tulevaisuudessa eettisesti valmistetussa vaatteessa. Kuosisuunnitteluun haetaan inspiraatiota omista mielenkiinnonkohteista ja arvoista.

Tutkimusmenetelminä opinnäytetyössä käytetään dokumenttianalyysia, vertailuanalyysia ja moodboardia. Tiedonkeruun ja dokumenttianalyysin lähdeaineistona toimii kirjalliset ja sähköiset lähteet. Opinnäytetyöllä ei ole ulkopuolista toimeksiantajaa.

Opinnäytetyön lopputuloksena saatiin kokonaiskäsitys vaateen valmistusprosessista, aina kuidun viljelystä valmiiksi vaatteeksi kuluttajan vaatekaappiin saakka. Tutkimuksesta tehtiin yhteenvetona kuvio, jossa esitetään huomioon otettavat asiat eettisen vaateen valmistusprosessissa.

Kuosisuunnittelun prosessissa toteutettiin ajaton ja leikkisä kuosi, joka ilmentää tekijänsä visuaalista ilmettä. Valmis kuosi esitettiin havainnollistavina kuvina.

Asiasanat: eettisyys, vaateteollisuus, kuosisuunnittelu

ABSTRACT

BACHELOR 'S THESIS | ABSTRACT
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
DESIGN

ETHICAL FASHION INDUSTRY
- Fashion industry and pattern design

The topic of the thesis is ethical fashion industry. The thesis is mainly a research project that examines the current fashion industry and its ethical issues. The thesis deals with the most common certificates and materials in the fashion industry as well as corporate responsibilities in general, which also apply to companies in the fashion industry worldwide. The aim of the research was to determine the most ethical production cycle of clothing and matters to consider.

Another aim was to design a pattern which is timeless and playful. The pattern should potentially appear in an ethically made garment in the future. Inspiration for the pattern is sought from the author's interests and values, from everyday life.

Research methods in the thesis are documentary analysis, benchmarking and mood-board. Written and electronic sources served as the source material for data collection and document analysis. The thesis was not commissioned by any particular party.

Keywords: ethicalness, fashion industry, pattern design

SISÄLLYS

SISÄLLYS			
1. JOHDANTO	12	5.8 Merten muovijäte	46
2. TAVOITE	16	5.9 Pinatex	46
2.1 Tutkimusmenetelmät	18	5.10 Materiaalin valinta	46
2.1.1 Dokumenttianalyysi	18	6. EETTINEN VAATETUOTANTO	50
2.1.2 Vertailuanalyysi	18	6.1 Materiaalin jälkikäsittely	51
2.1.3 Moodboard	19	6.2 Työolosuhteet ja ihmisoikeudet	52
2.2 Viitekehys	20	6.3 Tuotanto	52
2.3 Prosessikaavio	22	6.4 Tuotteen kuljetus	53
3. YRITYSTEN VASTUUT	24	7. EETTISIÄ VAATEYRITYKSIÄ	54
3.1 Vastuun jakautuminen	25	7.1 Halla x Halla	55
3.2 Sosiaalinen vastuu	28	7.2 R/H	57
3.3 Taloudellinen vastuu	30	7.3 People Tree	59
3.4 Ympäristövastuu	32	7.4 Vertailuanalyysin yhteenveto	61
3.5 Yhteenveto	34	8. EETTINEN VAATE	62
4. VAATETEOLLISUUDEN SERTIFIKAATTEJA	36	9. KUOSISUUNNITTELU	66
5. EETTISET MATERIAALIT VAATETEOLLISUUDESSA	42	9.1 Moodboard	68
5.1 Luomupuuvilla	43	9.2 Kuosin väri variaatiot	69
5.2 Reilun kaupan puuvilla	44	9.3 Valmis kuosi	73
5.3 Lyocell tai Tencel	44	10. YHTEENVETO	76
5.4 Bambu	44		
5.5 Hamppu	45		
5.6 PET-kierrätyskuitu	45		
5.7 Havupuukuitu	45		

KUVAT & KUVIOT

KUVAT	83	KUVIOT	
Kuva 1. Öko-Tex sertifikaatti (Sunler)	38	Kuvio 1. Viitekehys	21
Kuva 2. GOTS sertifikaatti (Global Standard)	39	Kuvio 2. Prosessikaavio	23
Kuva 3. Joutsenmerkki	40	Kuvio 3. Sosiaalinen vastuu, oma kuvio	29
Kuva 4. Joutsenmerkityt Karve-merkkiset farkut (Carlings)	40	Kuvio 4. Taloudellinen vastuu, oma kuvio	31
Kuva 5. Amfori BSCI sertifikaatti (Amfori)	41	Kuvio 5. Ympäristövastuu, oma kuvio	33
Kuva 6. Reilun kaupan puuvilla (Reilu Kauppa)	44	Kuvio 6. Huomioon otettavat asiat eettisen vaatteiden valmistamisessa, oma kuvio	64
Kuva 7. Ultraboost uncaged parley shoes (Adidas)	46		
Kuva 8. Halla Halla käännettävä uimapuku (Halla x Halla)	56		
Kuva 9. Mickey-mekko (R/H Studio)	57		
Kuva 10. People Tree x Moomin mallisto (People Tree x Moomin)	60		
Kuva 11. Kuosisuunnittelun moodboard	68		
Kuva 12. Kuosin väri variaatio 1 kylmillä väreillä	70		
Kuva 13. Kuosin väri variaatio 2 murretuilla väreillä	70		
Kuva 14. Kuosin väri variaatio 3 mustavalkoisena	71		
Kuva 15. Kuosin väri variaatio 4 pastelliväreillä	71		
Kuva 16. Virtaviivainen kukinto-kuosi	73		
Kuva 17. Virtaviivainen kukinto-kuosi pintana	74		

JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on tutkia eettistä ja vastuullista vaateteollisuutta. Työssä perehdytään vaateteollisuuden nykytilanteeseen ja sen eettisiin ongelma-kohtiin, kuten yleisesti yritysten eri vastuualueisiin eettisestä näkökulmasta, vaateteollisuuden materiaaleihin ja sertifikaatteihin sekä alan työntekijöiden oikeuksiin. Vaateteollisuuden tutkimuksen lisäksi pieni osa työstä on kuosisuunnittelua, jonka ideoinnissa ja suunnitteluvaiheessa käytetään inspiraationa omia mielenkiinnonkohteita. Kuosisuunnittelun prosessin kuvaaminen rajataan suunnittelun lähtökohdista alkaen aina valmiin kuosin esittämiseen havainnollistavien kuvien avulla.

Olen aiemmalta koulutukseltani vaatetusompelija, joten vaateteollisuuden tilanne on aina kiinnostanut ja nykypäivänä kiinnostaa yhä enemmän, sillä maapallomme suurin ympäristöongelma tällä hetkellä on liikakulutus. Viime vuosina olen yrittänyt tietoisesti muuttaa omaa kulutuskäyttäytymistäni eettisempään suuntaan. Useimmiten uusia tavaroita ostaessani pyrin harkitsemaan tarkasti, tuoko tavara elämäni todella lisäarvoa ja onko sen käyttöikä pitkä.

Vaatekaappini sisältö koostuu edelleen hyvin pitkälti ketjuliikkeistä ostetuista vaatteista, joskin vanhoista sellaisista, yritän tällä hetkellä pääasiassa etsiä ensimmäisenä kierrätetyn vaihtoehdon asialle, jonka

olen hankkimassa. Maapallomme pursuaa materiaa, ja liikakulutus on ottanut ennenkuulumattomat mittasuhteet. Tiedostan, että ollakseni vastuullinen ja tukeakseni esimerkiksi eettistä vaateteollisuutta, minun pitäisi perehtyä faktoihin paljon paremmin kuin tällä hetkellä teen. Vaateteollisuuden ympäristöhaitat ovat valtavat ja sosiaalinen vastuu heikkoa. (True Cost 2015.)

Pikamuoti on haitallista ympäristölle sekä vaatetehtaiden työntekijöille ja vastuullisin vaatekaappi mitä ihmisellä voi olla, on jo olemassa oleva vaatekaappi vaatteineen. Oman koulutustaustani ja kulutustottumusteni vuoksi halusin erityisesti perehtyä opinnäytetyössäni eettisempään tekstiilituotantoon – tämä on loistava tilaisuus oppia itse valtavasti lisää ja hyödyntää oppimaansa tulevaisuudessa. Maailma muuttuu koko ajan ja meidän pitäisi muuttua sen mukana.

Vaateteollisuuteen perehtymiseen vaikutti vahvasti myös intohimo kuosisuunnitteluun, ja halu suunnitella kuosi, joka olisi esillä eettisesti valmistetussa vaatteessa. Tästä syystä halusin tutkia tarkemmin vaateteollisuuden nykytilannetta ja pohtia sen eettisiä ongelma-kohtia, sekä parempia vaihtoehtoja esimerkiksi materiaaleille. Tässä opinnäytetyössä suunnitellaan kuosi, jonka teema pohjautuu omiin mielenkiinnonkohteisiin eli pitkälti luontoon ja kasveihin.

14

Eettisyys, vastuullisuus ja ekologisuus ovat yhä enemmän pinnalla, sillä maapallo ei pian enää kestä ylitsepurseavaa vaatetuotantoa, kulutus- tapojamme ja välinpitämättömyyttä luonnonvaroja kohtaan. Kuosisuunnittelussa tärkeintä on suunnitella tyyliltään ajaton kuosi, koska se tukee eettisyyttä ja pitkäikäisyyttä, joka on koko opinnäytetyön kantava teema ja kuosisuunnittelussa tärkeää on myös oman visuaalisen tyylin ja kädenjäljen esille tuominen. Kuosisuunnittelun suunnitteluprosessissa esitetään vaiheet aina ideoinnista lopulliseen kuosiin saakka, ja valmis kuosi esitetään kuvina.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys muodostui aiheen valinnan jälkeen, ja opinnäytetyössä etsitään vastausta siihen, millainen on eettinen vaate. Tutkimusmenetelminä opinnäytetyössä käytetään dokumenttianalyysia, vertailuanalyysia ja moodboardia, joiden avulla tutkimuskysymykseen pyrittiin vastaamaan. Tutkimuksessa käytetty tieto on hankittu aihetta käsittelevistä kirjallisista ja sähköisistä lähdeaineistoista. Tutkimusmenetelmistä lisää viitekehysten yhteydessä luvussa kolme.

”Vaateteollisuuden ympäristöhaitat ovat valtavat ja sosiaalinen vastuu heikkoa.”

(True Cost 2015.)

TAVOITE &
TUTKIMUSKYSMYS

Opinnäytetyön päätavoitteena on tutkia vaateteollisuutta ja sen eettisiä ongelmakohtia ja tämän tutkimuksen pohjalta opitaan itse lisää vaateollisuuden nykytilanteesta, sekä selvitetään mahdollisimman eettinen tuotantokaari vaatteelle opinnäytetyön lopussa. Vaateteollisuuden tutkimus keskittyy ympäri maailmaa tapahtuvaan vaateteollisuuteen.

Tutkimuksessa perehdytään muun muassa vaateteollisuudessa käytettäviin materiaaleihin ja niiden eettisempiin vaihtoehtoihin, kankaan ja tuotteen valmistusprosessissa käytettäviin haitallisiin kemikaaleihin, työntekijöiden oikeuksiin ja työoloihin, yleisesti yritysten vastuualueisiin, kuten sosiaaliseen, taloudelliseen ja ympäristövastuuseen, jotka koskevat myös vaateteollisuuden alan yrityksiä kaikkialla maailmassa sekä tutkitaan eettisesti toimivia tai mahdollisimman eettiseen toimintaan pyrkiviä yrityksiä.

Eettisen vaateen tuotantokaaren selvittämisessä pyritään ottamaan huomioon kaikki siihen vaikuttavat asiat, aina kuidun kasvattamisesta vaateen päätymisestä kuluttajalle. Tavoitteena on siis pitkälti muodostaa kokonais käsitys vaateteollisuuden toiminnasta.

Opinnäytetyössä tavoitteena on vastata tutkimuskysymykseen: Millainen on eettinen vaate? Tähän etsitään vastausta käyttämällä tutkimusmenetelmiä sekä havainnollistamalla jo edellämäinittu vaateen mahdollisimman eettinen tuotantokaari.

Lisätavoitteena on suunnitella ajaton, monikäyttöinen, pitkäikäinen ja leikkisä kuosi. Kuosin tulisi ilmentää tekijän omaa visuaalista tyyliä ja kädenjälkeä. Kuosi tukee eettisyyttä ja pitkäikäisyyttä, mikä on opinnäytetyön ja tutkimusosion tärkein teema. Opinnäytetyössä ei ole ulkopuolista toimeksiantajaa.

”Millainen on eettinen vaate?”

2.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelminä opinnäytetyössä käytetään dokumentointia, benchmarkingia eli vertailuanalyysia ja moodboardia. Seuraavissa alalu-
vuissa tutkimusmenetelmien tarkemmat käyttökohteet.

Dokumenttianalyysi

Eniten käytettynä tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytetään dokumenttianalyysia. Dokumenttianalyysia käyttämällä tavoitteena on vastata opinnäytetyön tutkimuskysymykseen, millainen on eettinen vaate? Dokumenttianalyysin aineistoina toimii kirjalliset ja sähköiset lähdeaineistot.

”Dokumenttianalyysi on menetelmä, jossa päätelmiä pyritään tekemään kirjalliseen muotoon saatetusta erityisesti verbaalisesta, symbolises-
ta tai kommunikatiivisesta aineistosta. Näitä voivat olla esimerkiksi litteroinnit, www-sivut, lehtiartikkelit, vuosikertomukset, markkinointi-
materiaalit, ideointipalaverien muistiot, päiväkirjat, valokuvat, piirroksat, puheet, keskustelut ja raportit.” (Oppariapu.)

Vertailuanalyysi

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä benchmarkingia eli vertailuanalyysia. Vertailuanalyysissa tutkittiin Suomessa ja ulkomailla toimivia eettisiä tai mahdollisimman eettiseen toimintaan pyrkiviä vaa-
tealan yrityksiä. Lopulliseen vertailuanalyysiin valittiin kolme yritystä, joiden toimintaa, yritysfilosofiaa, arvoja ja tapoja tutkittiin työssä.

“Benchmarking (vertaisarviointi, esikuva-arviointi, vertaisanalyysi) tarkoittaa käytännössä oman toiminnan vertaamista toisten toimintaan, usein parhaaseen vastaavaan käytäntöön. Tarkoitus on auttaa tunnistamaan oman toiminnan heikkouksia ja laatia niiden pohjalta kehittämissideoita ja kehittämiseen tähtäviä tavoitteita. Vertaisarvioinnin perusidea on toisilta oppiminen ja oman toiminnan kyseenalaistaminen.” (Oppariapu.)

Moodboard

Kolmantena tutkimusmenetelmänä käytetään moodboardia, jota hyödynnetään kuosisuunnittelussa ideointivaiheessa. Ideoinnissa kootaan moodboardiin mieluisia teemoja ja värejä, joiden pohjalta lähdetään luonnostelevaan lopullista kuosia. Moodboard toimii tukena taustalla koko kuosisuunnittelun prosessin ajan.

“Mood board on suunnittelun apuväline, jolla on tarkoitus tuoda esille esim. tavoiteltu tunnelma, värimaailma ja materiaalit.” (Katjas-design.)

20

2.2 Viitekehys

Opinnäytetyön pääsisältö koostuu vastuullisen vaateteollisuuden tutkimuksesta ja pieni osa opinnäytetyötä on kuosisuunnittelu. Vaateteollisuuden tutkimukseen keskeisesti liittyviä käsitteitä ovat viitekehyksessä esitety asiat kuten eettinen vaate, eettinen vaatetuotanto, vaateteollisuuden sertifikaatit, eettiset vaateyritykset ja yritysten vastuut. Eettisessä vaatetuotannossa perehdytään muun muassa siinä käytettäviin materiaaleihin, haitallisiin kemikaaleihin ja vaatetuotannon työntekijöiden oikeuksiin ja asemaan. Vaateteollisuuden sertifikaateista tutkitaan yleisimpiä vaateteollisuudessa käytettäviä, joilla on eettistä arvoa tai jotka ovat vastuullisen tuotannon merkkejä.

Eettisten vaateyritysten vertailuanalyysiin valittiin kolme eettistä tai eettiseen toimintaan pyrkivää yritystä: Halla Halla, R/H ja People Tree. Yritysten vastuita tutkittiin yleisellä tasolla ja yritysten vastuut koskevat niin vaateteollisuuden yrityksiä kuin kaikkia muitakin yrityksiä ympäri maailmaa. Yritysten vastuita ovat sosiaalinen vastuu, taloudellinen vastuu ja ympäristövastuu. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Viitekehys

2.3 Prosessikaavio

Prosessikaaviossa kuvataan projektin kulkua. Prosessi alkaa tavoitteen määrittelystä ja päättyy lopputulokseen ja koko prosessista tehtyyn yhteenvetoon. Välissä olevat vaiheet ovat tutkimus, jossa perehdytään vaateteollisuuteen ja sen eettisyyteen sekä kuosisuunnittelu, jossa kuvataan kuosisuunnittelun suunnitteluprosessia ideoinnista aina valmiiseen kuosiin saakka. (Kuvio 2.)

PROSESSIKAAVIO

Kuvio 2. Prosessikaavio

YRITYSTEN VASTUUT

Vastuu eettisistä, vastuullisista ja ympäristöä kunnioittavista valinnoista arjessa ja isommalla mittakaavalla kuuluu niin yksittäiselle kuluttajalle kuin yritysmaailmassa toimiville auktoriteeteille. Kuten kaikilla muidenkin alojen yrityksillä, niin myös vaatealan yrityksillä on muutamia vastuualueita, joita noudattamalla toiminta on kaikille osapuolille vastuullisempaa ja läpinäkyvämpää. Yritysten vastuualueisiin kaikkialla maailmassa kuuluu sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristövastuu.

3.1 Vastuun jakautuminen

Kuluttajan on helppoa vierittää vastuu eettisyydestä yrityksen niskaan ja näin itse pestä kätensä vastuun kantamisesta. On helppo olla takerumatta omiin kulutustottumuksiinsa, ostopäätöksiinsä ja vastuullisempien vaihtoehtojen punnitsemiseen ja siirtää katse yritykseen, jos kokee ostaneensa epäeettisesti tuotettua tai vastuutonta muotia. Kaikista helpointa on vain ostaa asioita, koska se on kivaa ja ne tuovat iloa omaan elämään, ainakin lyhyeksi, ohikiitäväksi hetkeksi, kunnes ostettuun asiaan kyllästytään ja ostetaan uutta tilalle.

On yrityksen vastuulla huolehtia työntekijöistään kaikissa tuotannon eri vaiheissa, selvittää tuotteen valmistusprosessi alusta loppuun saakka sekä pyrkiä tekemään toimintansa mahdollisimman läpinäkyväksi myös

kuluttajalle eli tuotteen loppukäyttäjälle. Yrityksen pitäisi toimia vastuullisesti ja toteuttaa tasa-arvoista toimintaa sekä huolehtia ympäristöstään – maapallomme ja sen luonnonvarat kuuluvat kaikille.

Suuri vastuu on myös kuluttajalla itsellään. Kuluttaja ei voi vain sokeasti ostaa kaupasta vaatetta ja olla huolehtimatta ostopäätöksensä seuraamuksista, sillä halvalla vaatteella on usein kallis hinta jossain päässä tuotantoketjua. Kuluttajan pitää pystyä ottamaan vastuu ostokäyttäytymisestään ja kulutuksestaan, vaikka kuluttaja ei voi sisäistää millään ostetun tuotteen valmistusprosessia. Vastuun ottaminen ei ole taakka, vaan etuoikeus. Me kuluttajat voimme kyseenalaistaa yrityksessä vieraillessamme tuotteen vastuullisuutta ja meidän tehtävämme on korottaa ääntämme, jos kohtaamme epäkohtia vaateteollisuuden tiimoilla. (Sainio 2017, 56.)

Kuluttajien ei tarvitse yksilöinä yrittää saada yritysten huomiota ja muutosta aikaan, sillä Suomessa on monia kansalaisjärjestöjä, jotka puhuvat yksittäisten ihmisten puolesta. Kun kansalaisjärjestöt alkavat kampanjoimaan äänekkäästi yritysten toiminnan epäkohdista ja puutteista, yrityksille tulee suurempi paine muuttua ja kehittää omaa toimintaansa paremmaksi.

26

Toimintaansa muuttamalla he palvelevat taas suurempaa kuluttajaryhmää ja tekevät toiminnastaan läpinäkyvämpää tavalliselle talleajalle. Kansalais- ja ympäristö-järjestöt yrittävät kaikkensa, jotta halpatyövoimaa hyväksikäyttävät yritykset eivät saisi nykyistä enempää jalansijaa vaatemarkkinoilla. (Sainio 2017, 56.)

Sainio (2017, 57) kertoo, että tekstiiliteollisuus on hyvin vanhanaikainen ja perinteinen ala ja sitä ei pysty korvaamaan robotiikalla ja lähestulkoon jokainen vaate valmistetaan itse ompelemalla.

Nykypäivänä ihmiselle tulee todella usein yllätyksenä, että vaatteet tehdään käsin. Vaatteen yksityiskohtainen valmistusprosessi saattaa olla todella epäselvä tavalliselle ketjuliikkeissä ostoksiaan tekevälle ihmiselle, mutta on vähintäänkin erikoista, miten osa kuluttajista ei tiedä, että vaatteet valmistetaan käsin – mielestäni tässä jo on parantamisen varaa, mitä tulee meidän jokaisen tietämykseen vaateteollisuudesta.

Kun perusteet on kunnossa, on hyvä hetki lähteä tutkimaan vastuullisempaa vaateteollisuutta ja pohtimaan omia kulutustottumuksiaan. Monissa kehitysmaissa, missä vaatteemme valmistetaan, ei ole välttämättä kuultukaan käsitteestä ammattiliitto tai työpaikalla järjestäytyminen on vieras käsite tai muutoin epätavallista, vaarallisuuden tai

työpaikan menettämisen pelosta. Kun työpaikalla ei ole toiminnassa olevaa ammattiliittoa, ei siellä ole myöskään paikallista järjestelmällistä valvontaa työpaikoilla – työpaikalla ei valvota tehtaan turvallisuutta, minipalkkoja eikä järjestömiä ylityötuntimääriä. (Sainio 2017, 57.)

Ihmisoikeusrikkomuksia tapahtuu halpatuotantomaiden vaateitehtaisa räikeän paljon edelleen eikä ole varmasti kenellekään epäselvää, että vaatteitamme tuotetaan kehitysmaiden ihmisten sekä ympäristön kustannuksella. Vaateteollisuuden markkinat ovat järkyttävän suuret ja monimutkaiset, eikä vastuullisesti pukeutuminen ole tänä päivänä eikä vielä lähitulevaisuudessakaan mahdollista. Tämän takia meidän pitäisi kuluttajina käyttää vaikutusvaltaamme, sillä olemme ostavia asiakkaita ja ilman meitä yritykset eivät saisi tuloja. Kuluttajan vastuulla on käyttää ääntään, jotta epäkohtiin vaateteollisuudessa puututtaisiin yhä enemmän. Kuluttajina meidän on mahdollista ottaa yhteyttä myös kansalaisjärjestöihin, jos emme yksin saa ääntämme kuuluviin – on aika vaatia vastuullisuutta enemmän kuin koskaan ennen. (Sainio 2017, 57.)

”Tekstiiliteollisuus on hyvin vanhanaikainen ja perinteinen ala ja sitä ei pysty korvaamaan robotiikalla ja lähestulkoon jokainen vaate valmistetaan itse ompelemalla.”

Sainio (2017, 57)

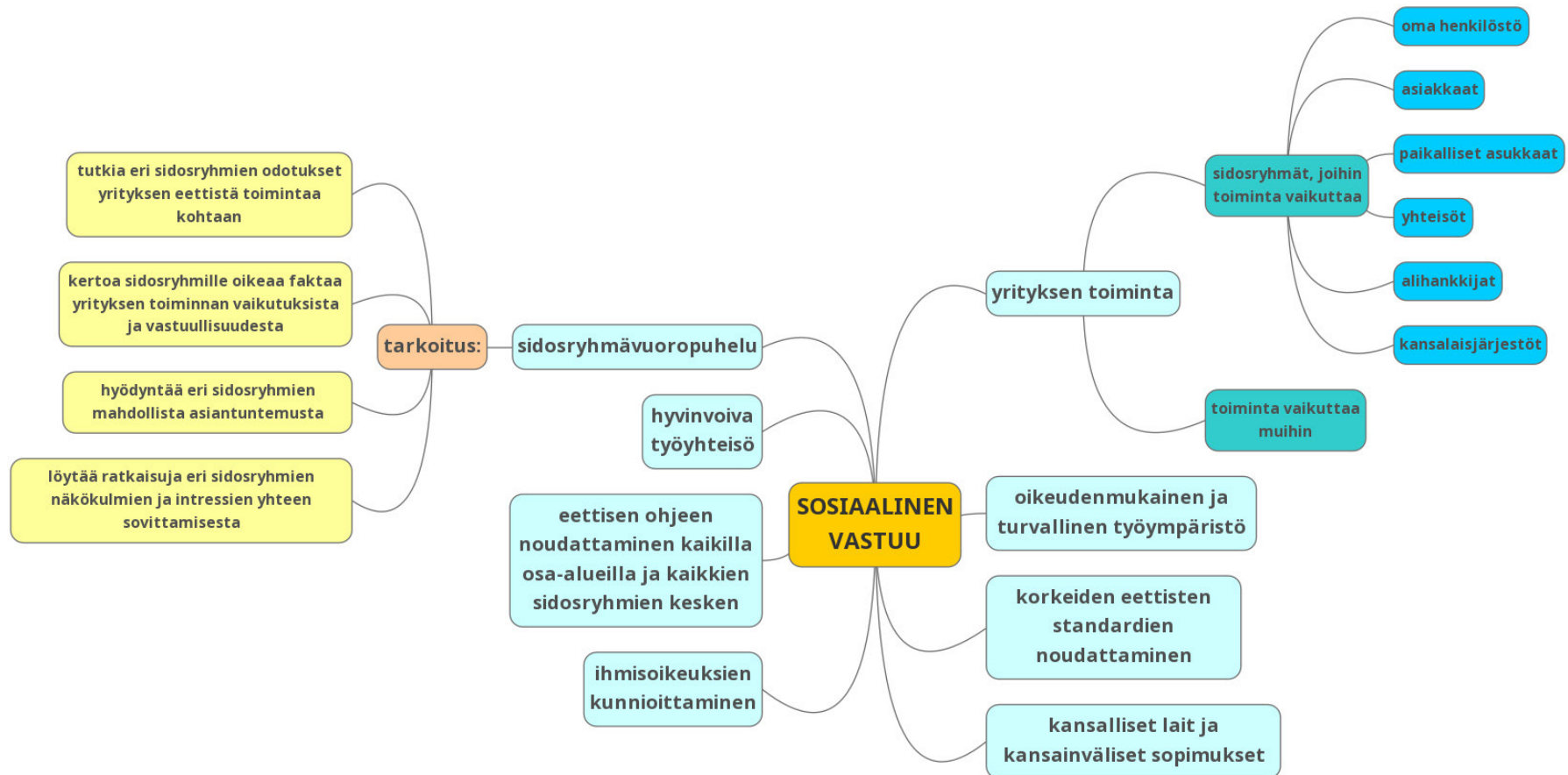
3.2 Sosiaalinen vastuu

Yrityksen sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan niitä toimia, joiden vaikutukset kantautuvat eri sidosryhmille, jotka työskentelevät yrityksen kanssa. Näitä sidosryhmiä ovat usein yrityksen oma henkilöstö, työntekijät, asiakkaat ja paikalliset asukkaat kaupungeissa, joissa yrityksen tuotanto toimii sekä alihankkijat, kansalaisjärjestöt ja logistiikka. (Kuvio 3.) (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Sosiaalisen vastuun hyvinkin keskeinen työkalu on sidosryhmävuoropuhelu. Tämä tarkoittaa kommunikointia yrityksen ja sidosryhmän välillä ja sidosryhmien välistä vuorovaikuttamista. Vuoropuhelun tärkeimpänä tavoitteena on selvittää eri sidosryhmien odotukset yrityksen toimintaa kohtaan, mahdollistaa oikean tiedon tarjoaminen yrityksen toiminnan vaikutuksista ja esimerkiksi vastuullisuustyöstä yrityksen ulkopuolelle, hyödyntää sidosryhmien asiantuntemusta ja yrittää löytää mahdollisuuksia ja ratkaisuja siihen, kuinka eri sidosryhmien näkökulmia ja intressejä voi sovittaa paremmin yhteen. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Yrityksen sosiaaliseen vastuuseen kuuluu oikeudenmukaisen ja turvallisen työympäristön takaaminen työntekijöille ja muille sidosryhmille

sekä pitää huolta, että työyhteisö on hyvinvoiva. Yrityksen kuuluu noudattaa asettamiaan eettisiä standardeja ja sen tulee myös vaatia näihin tavoitteisiin sitoutumista myös esimerkiksi yhteistyökumppaneiltaan. Yrityksellä tulisi olla oma eettinen ohje, jolloin kaikki sen kanssa toimivat tahot ovat samalla viivalla ja välttään epäselvyyksiltä. Eettiseen ohjeeseen sisältyy yleensä muun muassa kansallisten lakien noudattaminen, kansainvälisten sopimusten kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ylipäätään sitoutuminen eettiseen toimintaan. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

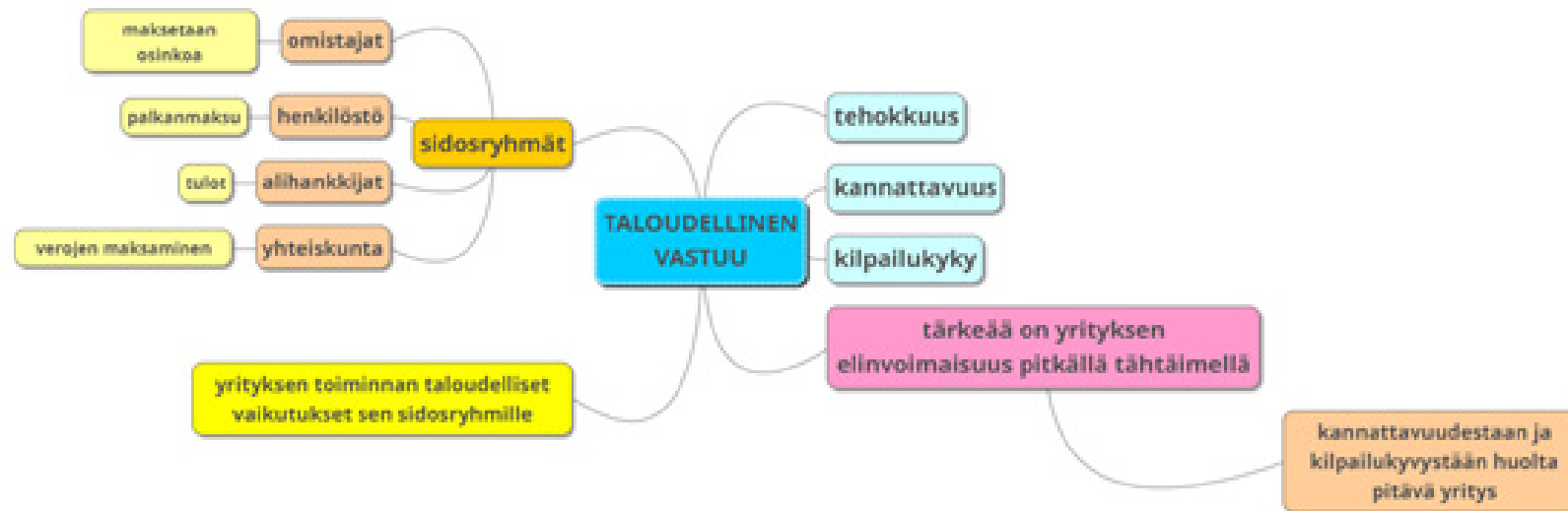

Kuvio 3. Sosiaalinen vastuu, oma kuvio

3.3 Taloudellinen vastuu

Yrityksen taloudellisella vastuulla tarkoitetaan yrityksen kilpailukyvyistä huolehtimista pitkällä tähtäimellä. Yritys pyrkii olemaan elinvoimainen myös tulevaisuudessa, ottamalla vastuuta tehokkuudestaan, kannattavuudestaan ja kilpailukyvystään. Kun yrityksen talous ei ole kohdallaan, se ei täytä taloudellista vastuuta ja näin ollen yrityksellä ei myöskään ole edellytyksiä huolehtia sosiaalisesta vastuusta tai ympäristövastuusta. Taloudellinen vastuu on siis tiivistetysti sitä, millaisia taloudellisia vaikutuksia yrityksen toiminnalla on sen sidosryhmille. (Kuvio 4.)

Taloudellisen vastuun kantaminen konkreettisesti on palkan maksamista henkilöstölle, osinkojen maksamista omistajille, tulon takaaminen alihankkijoille ja verojen maksaminen yhteiskunnalle. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Kuvio 4. Taloudellinen vastuu, oma kuvio

3.4 Ympäristövastuu

Ympäristövastuun kantaminen on varmasti yrityksen vastuista kaikista konkreettisista, varsinkin maapallon ollessa ilmastokriisin kynnyksellä tai peräti keskellä kriisiä. Yrityksellä tulisi olla yhteiset pelisäännöt ympäristövastuun kantamiselle ja tavoitteiden asettaminen helpottaa löytämään sopivia toimenpiteitä ympäristövaikutusten hallitsemiseksi. Vastuullinen yritys tuntee oman toimintansa ympäristövaikutukset ja on valmis parantamaan toimiaan, joissa on parantamisen varaa. Ympäristöstä huolehtiva yritys noudattaa lainsäädäntöä, osaa tunnistaa oman yritystoimintansa muutostarpeet ja kehittää ja mukauttaa toimintaansa muuttuvan maailman mukana. (Ekokompassi 2018).

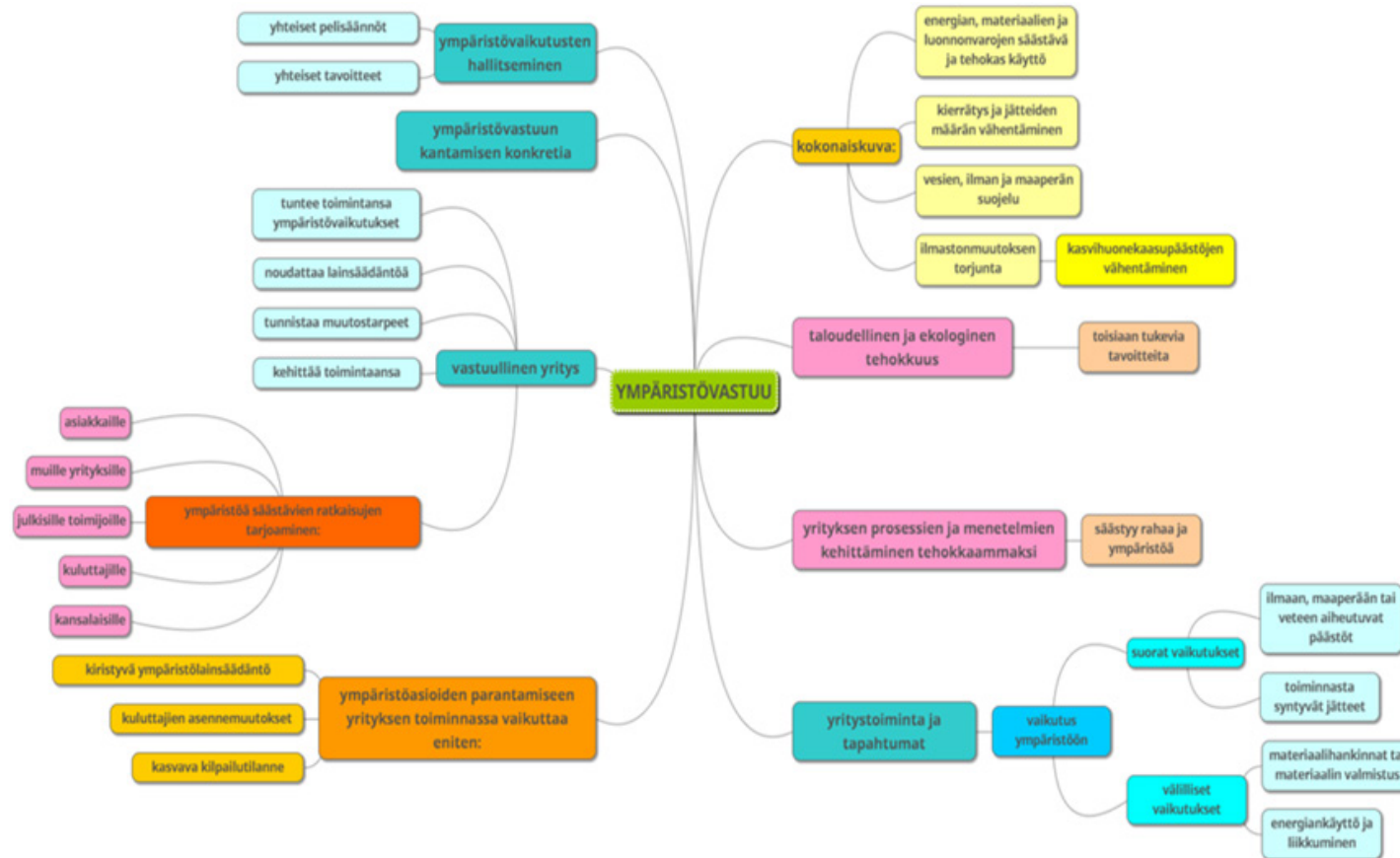
Yrityksen toiminnasta syntyviä seuraamuksia on kahdenlaisia: suorat vaikutukset, kuten ilmastoon, maaperään tai vesiin aiheutuvat päästöt ja toiminnasta peräisin olevat jätteet. Sitten on niin kutsutut välilliset vaikutukset, eli esimerkiksi käytettävien materiaalien hankinnasta tai valmistamisesta aiheutuvat vaikutukset, sekä liikkumisesta ja energiankäytöstä aiheutuvat vaikutukset. (Ekokompassi 2018).

Ympäristövastuun kokonaiskuvaan kuuluu tiivistetysti energian, materiaalien ja luonnonvarojen tehokas käyttö ja säästeliäisyys, kierrätys ja mahdollinen jätteiden määrän vähentäminen yleisesti, vesistöjen, ilmaston ja maaperän suojeleminen ja ilmastonmuutoksen torju-

minen kasvihuonekaasupäästöjä vähentämällä. (Kuvio 5.) Yrityksen ympäristövastuuseen kuuluu myös ympäristöä säästävien ratkaisujen tarjoaminen asiakkailleen eli mahdollisesti muille yrityksille, julkisille tahoille ja kuluttajille. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Yrityksen toiminnassa tärkeää on, että taloudellinen ja ekologinen tehokkuus tukevat toisiaan. Kun yrityksen menetelmiä ja prosesseja kehitellään tehokkaammiksi, säästyy samalla sekä ympäristöä että rahaa. Ympäristöasiat ja yrityksen taloudelliset säästöt ovat usein hyvin paljon toistensa seurauksia. Kun yritys kantaa ympäristöstä vastuuta, lisää se suoraan yrityksen kilpailuetua tänä päivänä, sillä kuluttajia kiinnostaa yhä suuremmissa määrin tehdä ympäristöystävällisiä valintoja. Ympäristövastuun suoma kilpailuetua markkinoilla kutsutaan ekokilpailukyvyksi ja tämä tarkoittaa, että yrityksen ympäristöasiat ovat hyvin hoidetut. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Myös koko ajan kiristynyt ympäristölainsäädäntö vaatii yrityksiä kiinnittämään huomiota entistä enemmän oman toimintansa ympäristövastuusta huolehtimiseen ja edellä mainittujen kuluttajien asenteiden muutokset sekä lähestulkoon jokaisella alalla kasvava kilpailutilanne ovat myös syitä parantaa yrityksen ympäristötavoitteita. (Ekokompassi 2018; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).

Kuvio 5. Ympäristövastuu, oma kuvio

34

3.5 Yhteenveto

Kuluttajia kiinnostaa tänä päivänä yhä suuremmissa määrin yrityksen toiminnan kokonaisuus ja sen uskottavuus, mitä tulee vastuullisuuteen ja ekologisuuteen. Olisi tärkeää, että jokainen yritys toteuttaisi sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristövastuun velvollisuutensa. Sosiaalisen vastuun alueet koskettavat kaikkia yrityksen kanssa työskenteleviä sidosryhmiä ja sosiaalisen vastuun keskiö onkin sidosryhmien välisessä vuoropuhelussa. Yritysten tulee kommunikoida yhteistyökumppaneidensa kanssa, jotta epäselvyyksiltä vältytään ja on yrityksen johtavan tahon vastuulla esimerkiksi selventää kaikille sidosryhmille yrityksen eettinen toimintamalli ja vastuullisuuteen liittyvät pelisäännöt.

Vuoropuhelu sidosryhmien välillä on kultaakin kalliimpaa, sillä kaikille tahoille selvät ja yhteiset pelisäännöt ovat avain muutoksiin. Vuoropuhelun tärkeys myös korostuu, kun halutaan kertoa oikeaa tietoa yrityksen vastuullisuustoimista ja toiminnan vaikutuksista ulkopuolisille tahoille – yritystoiminnan läpinäkyvyys on tärkeää ja yrityksen aktiivinen kommunikointi sidosryhmien kanssa on tärkeää maailmassa, jossa tapahtuu niin paljon rikkomuksia muiden selän takana.

Sosiaalinen vastuu takaa myös oikeudenmukaisen ja turvallisen työ-

ympäristön työntekijöille ja yrityksen kanssa toimiville sidosryhmille eli päätavoitteena sosiaalisen vastuun kantamisessa on huolehtia, että työyhteisö kokonaisuudessaan on hyvinvoiva. Hyvinvoiva työyhteisö heijastuu yrityksen taloudelliseen tilanteeseen, sillä terve ja kunnioitettu työntekijä tekee työnsä parhaansa mukaan.

Sosiaalisen vastuun toteutumisessa on yhä enemmän korkeammassa arvossa se, että yritys noudattaa itse asettamiaan eettisiä standardeja ja myös edellä mainittu sidosryhmien välinen vuoropuhelu korostuu, kun yrityksen tulee kertoa ja vaatia tavoitteisiin pääsyä kaikilta sidosryhmiltä, joiden kanssa se työskentelee. Eettinen ohje ei tarkoita vain yrityksen omia pelisääntöjä ja niiden noudattamista, vaan eettiseen ohjeeseen usein sisältyy kansainvälisen tason ohjeisiin sitoutumista ja niiden noudattamista.

Maailmassa, jossa moni asia tapahtuu keinoja kaihtamatta ja alemmassa asemassa olevien ihmisten kustannuksella, sidosryhmien välinen vuoropuhelu todella tärkeässä roolissa, eettistä ohjetta unohtamatta. Sosiaalisen vastuun kantaminen on sidoksissa taloudelliseen vastuuseen, sillä siihen kuuluu esimerkiksi palkan maksaminen henkilöstölle sekä tulon takaaminen alihankkijoille, unohtamatta yhteiskunnalle maksettavia veroja.

Taloudellisen vastuun toteutumisella on tärkeä rooli yrityksen toiminnassa, sillä kun tämä vastuualue ei toteudu, ei yrityksellä ole edellytyksiä huolehtia edellä mainitusta sosiaalisesta vastuusta tai ympäristövastuusta. Taloudellisen vastuun toteutuminen on tärkeää yrityksen elinvoimaisuuden ja sen toiminnan kannattavuuden kannalta tulevaisuudessa.

Taloudellisen vastuun toteutumisen ollessa suorassa yhteydessä ympäristövastuun toteutumiseen, taitaa taloudellisen vastuun kantaminen olla melkein yritysten vastuista tärkein. Ympäristövastuu on kaikista konkreettisista ja kuluttajan näkökulmasta tämä tuntuu olevan eniten pinnalla tänä päivänä. Kuluttajat pohtivat, miten yritys kantaa vastuun ilmastokriisin kynnyksellä ja millä tavalla yritys esimerkiksi viestii toiminnastaan kuluttajille. Yrityksellä tulisi olla ympäristövastuun kantamiselle selkeät yhteiset pelisäännöt, kuten kaikilla muillakin vastuualueilla. Pelisääntöihin kuuluisi tuntee yrityksen omat ympäristövaikutukset ja olla valppaana parannusta vaativien asioiden kohdalla ja tehdä muutoksia nopeasti ja sidosryhmille näkyvällä tavalla.

Ympäristövastuu taitaa olla yksittäiselle kuluttajalle kaikkein näkyvin osa, koska ympäristövastuun laiminlyömisellä on konkreettisia seurauksia. Näitä seurauksia ovat esimerkiksi ilmastoon tai vesiin vaikuttavat

päästöt, joista uutisoidaan herkästi, koska ympäristö- ja ilmastoasiat ovat ajankohtaisia ja trendikkäitä. Niin yksittäiset kuluttajat kuin kansalaisjärjestökin vaativat yrityksiltä äänekkäästi läpinäkyvää toimintaa, nopeita liikkeitä ongelmakohtien ilmaantuessa ja vuorovaikutusta kuluttajien ja yritysten kesken.

VAATETEOLLISUUDEN SERTIFIKAATTEJA

Vaateteollisuudessa käytetään monenlaisia sertifikaatteja, ja yhdellä tuotteella voi olla useampi sertifikaatti, joka suojaa yleensä yksittäisen vaiheen tuotteen valmistusprosessissa. Sertifiointi on tärkeä todiste tuotteen laadusta ja nykyään myös yhä useammin edellytys kaupan käynnille. Vaateteollisuudessa sertifikaatteja käytetään antamaan puolueetonta tietoa vaatteesta ostajalle, sillä ilman sertifikaatteja on yksittäisen kuluttajan liki mahdotonta saada tietoa tuotteesta. (Natua 2019).

Yleisimpiä ja luotettavimpia sertifikaatteja valvoo esimerkiksi luonnonsuojelujärjestöt tai jokin tekstiilialan järjestö, eli merkin valvoja on aina jokin ulkopuolinen taho. Valvotulla sertifikaatilla on tietyt kriteerit, jotka tuotteen pitää täyttää, jotta se voi saada sertifikaatin. Sertifiointi on maksullista ja joiltain pienemmältä vaatemerkillä saattaa puuttua sertifikaatti, mutta heidän tuotteidensa materiaalit voivat olla silti sertifioituja esimerkiksi tuotetta valmistavan tehtaan tai neulomon puolesta. (Natua 2019).

Sertifiointi tarkoittaa yleensä lähes poikkeuksetta parempaa tuotetta, sillä edes jokin osa tuotteen valmistusprosessista on valvonnan alaisena. Sertifikaatteja myöntävät organisaatiot ja muut tahot. Yleensä sertifiointi ja sen valvonta ovat kalliita toimenpiteitä, joten tuotetta

ei kannata ostaa vain sen perusteella, että sillä on jokin sertifikaatti. Sertifikaatteja kannattaa kyseenalaistaa ja on hyvä suosia sellaisia tuotteita, joille on myönnetty tunnettu sertifikaatti – tällöin ostaja ei tue vaarallisissa ja epäoikeudenmukaisissa työoloissa tapahtuvaa toimintaa, lapsityövoiman käyttöä tai haitallisten torjunta-aineiden ja myrkyllisten kemikaalien käyttöä. (Natua 2019).

Öko-Tex

Öko-Tex-merkki (kuva 1) takaa, ettei vaatteessa ole iholle tai terveydelle haitallisia kemikaaleja, kuten esimerkiksi raskasmetalli-, torjunta-aine ja formaldehydijäämiä tai väriaineita. Merkin omaavista tuotteista otetaan näytteitä ja niistä tutkitaan lailla säännösteltävien yhdisteiden pitoisuuksien lisäksi terveydelle tiettävästi haitalliset aineet, jotka eivät ole vielä lailla kiellettyjä tai muun sääntelyn alaisia. (Sainio 2017, 65.)

Öko-Tex-merkin saanut tekstiili on myrkytön, joten tuotteet eivät tutkitusti ole haitallisia ihmisen terveydelle ja tuotteiden pH-taso on ihoystävällinen. Öko-Texin perustivat 1990-luvulla itävaltalainen Austrian Textile Research Institute sekä saksalainen Hohenstein Research Institute vastaamaan kuluttajien vaatimuksiin myrkyttömistä tekstiileistä, ja merkin vaatimat testit ja tulosten raja-arvot arvioidaan vuosittain. (Nudge 2019.)

Kuva 1. Öko-Tex sertifiikaatti (Sunler)

GOTS

GOTS-sertifikaatti rajoittaa monien tuotannossa normaalisti käytettävien kemikaalien käyttöä ja kieltää kokonaan terveydelle ja ympäristöllemme haitalliset kemikaalit, joten sertifikaatin saaneet vaatteet ovat turvallisia sekä niitä valmistaville ihmisille että vaateen loppukäyttäjille. GOTS-organisaatio on perustettu vuonna 2008, ja sen perustajat ovat tekstiilialan ja luonnonmukaisen viljelyn organisaatioita Saksasta, Iso-Britanniasta, Yhdysvalloista ja Japanista. GOTS-merkki huomioi ja sertifioi tuotteen koko valmistuskaaren aina raaka-aineiden viljelystä tuotteita valmistavien työntekijöiden oikeuksiin, ja sertifikaatin omaavat tekstiilit ovat vähintään 70 prosenttisesti luonnonmukaisesti tuotettuja. (Kuva 2.) Sertifikaatti vaatii myös, että tehtaiden jätevesi on puhdistettava ennen luontoon laskua, ja tuotteiden tulee olla tuotettu vastuullisesti myös sosiaalisesti. (Sainio 2017, 65; Tyyny ja Liina 2018.)

Kuva 2. GOTS sertifikaatti (Global Standard)

40

Joutsenmerkki

Joutsen-ympäristömerkki (kuva 3) ottaa huomioon haitallisten kemikaalien käytön sekä tuotteen valmistusvaiheessa että lopputuotteessa. Merkin vaatimukset rajoittavat ihmisen terveydelle tai ympäristöllemme haitallisten väriaineiden, kemikaalien ja raskasmetallien käyttöä koko prosessissa, tai jopa kieltää edellä mainittujen käytön kokonaan. Joutsen-merkin saaneet tuotteet eivät päästä väriä eivätkä kutistu pesussa ja tuotteet valmistetaan pääasiassa luomupuuvillasta ja hyvissä työolosuhteissa. (Sainio 2017, 65.)

Kuva 3. Joutsenmerkki

Kuva 4. Joutsenmerkityt Karve-merkkiset farkut (Carlings)

Amfori BSCI eli Business Social Compliance Initiative

Amfori BSCI on kansainvälinen yritysten verkosto, joka keskittyy eettisten työolojen edistämiseen. Jäsenyritykset ovat sitoutuneet parantamaan tuotantopaikkojensa olosuhteita koko tuotantoketjussaan. BSCI-merkki (kuva 5) takaa työntekijöiden perusoikeudet, kuten oikean ja reilun palkkauksen, pysyvän työsuhteen, kohtuulliset työajat, työturvallisuuden työpaikoilla ja oikeuden järjestäytyä eli harjoittaa ammattiliittotoimintaa. BSCI kieltää syrjinnän sekä lapsi- ja pakkotyövoiman käytön. (Nudge 2019).

Verkostoon kuuluvien yritysten tuotanto ei saa vaarantaa ympäristöä. BSCI:n yksi päätarkoituksista on tehdä yrityksen tuotantoketjua läpinäkyvämmäksi kuluttajalle ja muille yrityksen kanssa toimiville tekijöille ja se jakaa tietoa eri tuotantolaitosten työoloista verkostossaan. Yritykset käyttävät usein samoja tuottajia ja alihankkijoita, joten verkostoon kuulumisen tarjoaa näin ollen yrityksille mahdollisuuden yhteistyöhön vastuullisuuden kehittämiseen kaikissa hankintaketjun osissa. (Nudge 2019).

Kuva 5. Amfori BSCI sertifikaatti (Amfori)

EETTISET MATERIAALIT VAATETEOLLISUUDESSA

Tutkittaessa vaateteollisuutta ja pohtiessa sen eettisiä ongelmakohtia pyrittiin etsimään jo olemassa olevia parempia vaihtoehtoja vaateteollisuudessa käytettäville materiaaleille. Työssä tutustuttiin myös uusiin ja kehitteillä oleviin kuituihin, jotka tulevat luultavasti mullistamaan vaateteollisuuden markkinat tulevaisuudessa. Tietty sertifikaatti valvoo tiettyä osaa kuidun valmistuksesta. Esimerkiksi Reilun kaupan puuvillan sertifiointi takaa vain puuvillan vastuullisuuden itsessään eikä ota kantaa valmistuksen muuhun tuotantoprosessiin. (Sainio 2017, 69.)

5.1 Luomupuuvilla

Luomupuuvillaa kasvatuksessa ei käytetä lainkaan torjunta-aineita, vaan tuholaistorjunta perustuu siihen, että käytetään kasvustoa tuhoavien tuholaisten luontaisia vihollisia. Luomupuuvillan viljelyssä maaperä pysyy rikkaana, sillä siinä ei käytetä petrokemiallisia lannoitteita tai geenimuunneltuja organismeja.

Luomupuuvillan nurja puoli on suurempi peltotilan tarve, kuin mitä tehoviljely tavallinen puuvilla tarvitsee. Viljelyssä ei myöskään tarvita keinokastelua yhtä paljon kuin tavallisen puuvillan viljelyssä, vaikka luomupuuvillaakin kutsutaan vesisyöpöksi ja näin ollen luomuviljely ei vähennä puuvillan vaatimaa runsasta vedenkulutusta. Luomupuuvilla-pelloilla pyritään nykyään hyödyntämään sadevettä. Myös sadevettä hyödyntäviä kastelujärjestelmiä on kehitetty. (Sainio 2017, 69; Ekohel-sinki 2020.)

5.2 Reilun kaupan puuvilla

Reilun kaupan puuvillan sertifiointi takaa, että puuvillan viljelijät saavat työstään oikeudenmukaisen korvauksen ja tuotannossa on tarkat ympäristökriteerit, joita tulee noudattaa. (Kuva 6.) Sertifiointi takaa myös sen, että lapsi- ja pakkotyövoiman hyväksikäyttöä ei ole, sillä se on kiellettyä ja suurtilojen työntekijöille tarjotaan asialliset työolot. Tällä hetkellä Reilun kaupan sertifioitu puuvilla tarkoittaa vain puuvillan vastuullisuutta, eikä sertifikaatti ota kantaa koko muuhun tuotantoprosessiin, joka on paljon laajempi kuin vain puuvillan viljely ja kasvatusta. Reilun kaupan tavoitteena on sertifioida tulevaisuudessa koko tuotantoketju puuvillansiemenestä aina valmiiseen vaatteeseen saakka. Tämän erittäin kunnianhimoisen ajatuksen ja tavoitteen takana on tärkeä ajatus: pitää huolta kaikista niistä työntekijöistä, jotka ovat olleet osana vaatekappaleen valmistusta. (Sainio 2017, 69.)

Kuva 6. Reilun kaupan puuvilla (Reilu Kauppa)

5.3 Lyocell tai Tencel

Lyocell on selluloosamuuntokuitu, jota valmistetaan muun muassa eukalyptuksesta, pyökistä, koivusta, kuusesta tai männystä. Kuitu on saanut Euroopan unionin ympäristöpalkinnon, ja Lyocell:lla on EU:n ympäristömerkki. Tunnetuin Lyocell-kuitu on Tencel. Lyocell valmistetaan samaan tapaan kuin viskoosi, mutta ympäristöystävällisemmin, sillä kuidun tuotannossa kaikki käytettävät kemikaalit otetaan talteen ja ne pystytään käyttämään jatkossa uudestaan lähes sataprosenttisesti. Tätä kutsutaan ns. suljetuksi kierroksi. Lyocell on kuituna maatuva ja silkkisen pehmeä sekä se tuntuu ihoa vasten viileältä. Se on hyvin imukykyinen ja imukykyisyytensä ansiosta toimii niin kylpytuotteissa kuin urheiluvaatteissakin. (Sainio 2017, 69; Ekohelsinki 2020.)

5.4 Bambu

Erittäin nopeakasvuinen bambu on puuvillan haastaja. Bambu ei tarvitse keinokastelua kasvaakseen, ei torjunta-aineita eikä lannoitteita. Se on nopeasti uusiutuva luonnonmateriaali ja bambupuut voivat kasvaa jopa metrin vuorokaudessa. Sen laatuominaisuudet ovat erinomaiset, sillä bambusta valmistettava kuitu on silkkisen pehmeää ja ylellisen kiiltävää. Bambun haittapuoli on kuitenkin se, että kun mate-

riaalia jalostetaan bambuviskoosiksi, jotta sitä voisi käyttää vaatteessa, on prosessissa edelleen käytössä myrkyllisiä kemikaaleja. Siten bambun jalostusprosessi ei ole ekologinen. (Sainio 2017, 69.)

5.5 Hamppu

Hamppukuitu on luonnostaan erittäin ekologinen ja kestävä. Kasvi on nopea- ja tiheäkasvuinen, joten se ei näin ollen tarvitse niin paljon peltopinta-alaa, kuin esimerkiksi puuvilla. Kasvi ei kaipaa lannoitteita, keinokastelua eikä torjunta-aineita, sillä se on luonnostaan vastustuskykyinen taudeille ja tuholaisille. (Sainio 2017, 69; Ekohelsinki 2020.)

Hamppu viihtyy kaikissa ilmasto-olosuhteissa, ja ominaisuuksiltaan se muistuttaa pellavaa. Kuitu on kestävä ja pitkäikäinen. Kuitu on varmasti osin karkeutensa vuoksi jäänyt vähemmälle huomiolle vaateteollisuudessa. Negatiivisen maineensa vuoksi hampun viljely on monissa maissa kiellettyä, vaikka kuitukäyttöön sopivat hamppulajit eivät sisällä huumausaineena käytettävää THC:tä eli tetrahydrocannabinolia. Hampukuidun valmistuksessa tulee huomioida kasvin liottamisessa käytetyn, entsyymejä sisältävän veden puhdistuksen taso ja tämän vaiheen ympäristövaikutukset. (Sainio 2017, 69; Ekohelsinki 2020.)

5.6 PET-kierrätyskuitu

Muovisista juomapulloista valmistettua kuitua kutsutaan PET-kierrätyskuiduksi. Kuidun hyvä puoli on se, että luonnonvaroja ei kulu entisestään. Materiaalin tuottamiseen tarvitaan vähemmän energiaa, kuin esimerkiksi alusta asti valmistettuun materiaaliin tarvittaisiin. Prosessissa murskatut PET-pullot sulatetaan uudelleenkäytettäväksi langaksi ja näin tekokuidusta tuleekin ekokuitu. PET-kuitua kutsutaan tutummin myös kierrätyspolyesteriksi, koska polyesteri valmistetaan samasta muovista eli PET-muovista. (Sainio 2017, 69.)

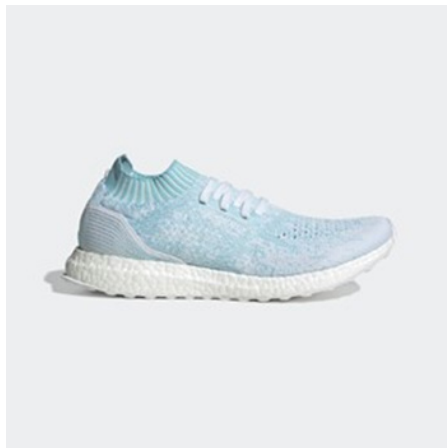
5.7 Havupuukuitu

Suomalainen uusi innovaatio, jossa uudella teknologialla lankaa voidaan tehdä suoraan havupuun massasta. Materiaali on ekologinen ja kevyt. Teknologia eroaa paljon esimerkiksi viskoosin ja ympäristöystävällisen Tencelin langan valmistuksesta, sillä langan valmistaminen näistä kahdesta kuidusta vaatii kemiallisen prosessin. Kun uudella teknologialla tuotettavasta havupuukuidusta jää pois kemikaalit, jää tuotteen prosessista pois myös iso määrä energiaa ja vettä kuluttavat vaiheet. (Sainio 2017, 71.)

46

5.8 Merten muovijäte

Merten suurin ongelma tänä päivänä on muovijäte, jolla merem-
me täyttyvät. Ongelmaa yritetään ratkaista myös tekstiilien kautta ja
meristä poistettua muovijätettä on tähän mennessä käytetty esimer-
kiksi lenkkikengissä ja polyester-vaatteissa. Merten muovijätettä ovat
hyödyntäneet tuotteissaan muun muassa Adidas, joka valmisti merten
muovijätteestä rajoitetun määrän lenkkikengkiä. (Kuva 7.) (Sainio 2017,
71.)

Kuva 7. Ultraboost uncaged parley shoes (Adidas)

5.9 Pinatex

Pinatex on kehitteillä oleva kuitu ja vastuullinen vaihtoehto muun
muassa nahkatuotteille. Kuitu valmistetaan ananaksen lehdistä ja
lopputuloksena syntyy vegaaninahkaa. Kuitua valmistetaan ananaksen
viljelyn sivutuotteena, jolloin kuitu on ympäristöystävällinen ja myös
luo uusia tulonlähteitä ananasviljelijöille. (Sainio 2017, 71.)

5.10 Materiaalin valinta

Aivan ensimmäiseksi vaateen tuotantokaaren alkupäähän sijoittuu
sopivan materiaalin valitseminen ko. tuotteeseen. Yksi eettinen vaih-
toehto voisi olla esimerkiksi Lyocell, toiselta nimeltään Tencel, joka on
muuntokuitu, ja se on valmistettu selluloosasta. Selluloosa voi olla pe-
räisin esimerkiksi havupuista, koivusta, pyökistä tai eukalyptuspuusta.
Lyocell-kuitu on saanut Euroopan Unionin ympäristöpalkinnon. Lyocell
valmistetaan ympäristöystävällisemmin kuin esimerkiksi viskoosi, ja kui-
dun tuotannossa käytetään niin kutsuttua suljettua kiertoa, jossa kaikki
valmistuksessa käytettävät kemikaalit otetaan talteen ja niitä pystytään
käyttämään uudestaan lähes sataprosenttisesti. Kuituna Lyocell on
miellyttävä ja viileän tunnun omaava ihoa vasten sekä kuitu on maatu-
va. (Sainio 2017, 69.)

Toinen suhteellisen eettinen vaihtoehto voisi olla esimerkiksi luomupuuvilla, sillä sen kasvatuksessa ei käytetä torjunta-aineita, vaan tuholaisten torjunnassa käytetään kasvustoa tuhoavien tuholaisten luontaisia vihollisia ja viljelyssä ei käytetä petrokemiallisia lannoitteita, jolloin maaperä pysyy rikkaana. Luomupuuvillan viljelyn huono puoli on kui-tenkin suuri peltotilan tarve ja luomupuuvillakin on suhteellisen paljon vettä tarvitseva, vaikka ei tosin sitä tarvitsekaan yhtä paljon kuin tehoviljelty tavallinen puuvilla. Tänä päivänä on olemassa sadevettä hyödyntävä kastelujärjestelmä, joka sijoitetaan viljelyalueille ja tämä vähentää kastelun tarvetta. Luomupuuvillassa on siis monia hyviä puolia, kun myrkkujen käyttöä ei tarvita esimerkiksi tuholaisten torjunnassa mutta veden tarve mietityttää. (Sainio 2017, 69.)

Kolmas mahdollinen vaihtoehto eettisen vaatteiden tuotannossa käytettävälle materiaalille voisi olla Reilun kaupan puuvilla, jonka sertifiointi takaa, että puuvillan viljelijät saavat tekemästään työstä oikeudenmukaisen ja reilun korvauksen. Reilun kaupan puuvillan tuotantoa määrittelevät tarkat ympäristökriteerit, joita pitää noudattaa. Reilun kaupan puuvillan sertifiointi kieltää lapsi- ja pakkotyövoiman käytön ja takaa esimerkiksi suurtilojen työntekijöille asialliset työolosuhteet.

Tässä materiaalissa huono puoli on se, että Reilun kaupan sertifiointi tarkoittaa tällä hetkellä vain itse puuvillan vastuullisuutta ja muun muassa sen viljelijöiden asianmukaisia työoloja, mutta sertifikaatti ei ota kantaa muuhun tuotantoprosessiin, joka on todella paljon laajempi kuin vain viljely ja kasvatusta. Selvitin, että Reilun kaupan tavoitteena on tulevaisuudessa sertifioida koko tuotantoketju aina puuvillansiemenestä valmiiseen tuotteeseen saakka – tarkoituksena on pyrkiä jatkossa pitämään huolta kaikista vaatekappaleen valmistukseen osaa ottaneista työntekijöistä. Tässä sertifioidussa puuvillassa on siis positiivista viljelyä ja kasvatusta turvallisuus kaikille osa-alueille, mutta haittapuoli on ehdottomasti se, ettei koko tuotannon kaarta voida vielä toistaiseksi sertifioida, jolloin sertifikaatin ulkopuolelle jää esimerkiksi vaatetehtaiden asianmukaiset työolot ja työstä maksettavan korvauksen oikeudenmukaisuus ja tuotteen kuljetus paikasta toiseen ja siitä aiheutuvat haitat ympäristöllemme. (Sainio 2017, 69.)

Neljänneksi vaihtoehdoksi käytettävälle materiaalille pohdittiin PET-kierrätyskuitua, sillä ajatus, että kuidun valmistamisessa luonnonvaroja ei kulu enää entisestään ja materiaalin tuottamiseen tarvitaan vähemmän energiaa, kuin alusta asti valmistettuun materiaaliin tarvitaan, kuulostaa järkevältä. PET-kierrätyskuidun tutumpi nimi on kierrätyspolyesteri, sillä myös polyesteri valmistetaan PET-muovista.

48

Kuidusta materiaaliksi valmistamisen prosessissa murskatut muovipullot sulatetaan uudelleenkäytettäväksi langaksi. Prosessissa tekokuidusta tuleekin ekokuitu, sillä uusia materiaaleja ei tarvita maapallollemme enää yhtään enempää. Ajatus PET-kierrätyskuidusta kiehtoo, sillä esimerkiksi merten muovijätettä voisi hyödyntää varmasti suhteellisen samalla tavalla ja merissä ajelehtivasta muovijätteestäkin on jo valmistettu tekstiilituotteita, joita esimerkiksi Adidas ja H&M ovat myyneet. Maapalloomme hukkuu turhaan ja ylimääräiseen muoviin, joten tämä kuitu kiinnostaa pitkälti sen ajatuksen kautta, että tuottamalla PET-kierrätyskuitua vielä enemmän, voisimme hyödyntää maapalloomme tukehduvat muovipullot johonkin järkevään – potentiaalista materiaalia vaateteollisuuden näkökantilta katsottuna täällä on jo valmiiksi aivan tarpeeksi. (Sainio 2017, 69.)

”Merten suurin ongelma tänä päivänä on muovijäte, jolla meremme täyttyvät.”

EETTINEN
VAATETUOTANTO

Kuluttajia ohjeistetaan, että jokainen vaatekaupasta ostettu vaate tulisi pestä ennen käyttöä, sillä vaatteessa vielä olevat aineet eivät ole hyväksi ihmiselle eikä ihollemme. Tämä kehoitus itsessään jo tiivistää useimpien tekstiiliteollisuudessa käytettävien myrkkujen, värjäysaineiden sekä käsittelyaineiden pääasian. Suurin osa vaatteista ei todellakaan ole turvallisia loppukäyttäjälle, puhumattakaan tuotannon eri vaiheissa työskenteleville ihmisille. Työntekijät seisovat värialtaissa paljain jaloin, joissa käytetään myrkyksikin luokiteltuja värjäysaineita. Vaatekauppoihin saapuvat uudet vaatteet pahlavilla saattavat olla vielä kosteita, sillä tekstiileihin on laitettu ennen kuljetusta hometta estävää ainetta. Vaatekauppojen työntekijät altistuvat päivittäin vaatteiden myrkyille ja ehkä hieman pienemmän mittakaavan ongelmalle, eli vaatepölylle. Kun kangas on valmistettu kuidusta materiaaliksi, se mitä luultavimmin värjätään halutun väriseksi, sitten vaate leikataan muotoonsa kankaasta ja tämän jälkeen vaate ommellaan. (Sainio 2017, 63.)

6.1 Materiaalin jälkikäsittely

Eettisemmässä vaateteollisuudessa väriaineet olisivat luonnonmukaisia eivätkä terveydelle haitallisia kemikaaleja. Esimerkiksi Ökö-*Tex*-sertifikaatti takaa edellä mainitun seikan tuotteissa. Sertifikaatti takaa myös sen, ettei vaatteessa ole raskasmetalli-, torjunta-aine ja formaldehy-

dijäämiä tai myrkyllisiä väriaineita. Sertifikaatin luotettavuus perustuu siihen, että merkin omaavista tuotteista otetaan säännöllisesti näytteitä ja niistä tutkitaan sertifikaatin alaisuudessa kielletyt asiat sekä muut yleiset terveydelle tietävästi haitalliset aineet, jotka eivät vielä ole esimerkiksi lailla kiellettyjä ja tutkimusten tulosten raja-arvot arvioidaan uudelleen vuosittain. Ökö-*Tex*-merkin omaava tekstiili on siis varmasti myrkytön ja materiaalin valmistuksessa käytettävät väriaineet ja kemikaalit ovat myrkyttömiä.

Muita hyviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi GOTS ja Joutsenmerkki, jotka molemmat takaavat tuotteen turvallisuuden sekä loppukäyttäjälle kuin tuotetta valmistavalle työntekijälle. GOTS-sertifikaatti rajoittaa tuotannossa normaalisti käytettävien kemikaalien käyttöä ja merkki kieltää kokonaan ihmisen terveydelle ja ympäristölle haitalliset kemikaalit. Sertifikaatin alaisena on tuotteen koko valmistuskaari, raaka-ainesten viljelystä aina tuotteita valmistavien työntekijöiden oikeuksiin ja GOTS-sertifikaatin omaavat tekstiilit ovat aina vähintään 70-prosenttisesti luomua. Tämän merkin alaisten tuotteiden tuotannossa käytettävä jätevesi on puhdistettava ennen luontoon laskua. Edellä mainittu Joutsenmerkki on ympäristömerkki, ja merkki rajoittaa tai jopa kieltää haitallisten kemikaalien käytön tuotannossa sekä lopputuotteessa. Joutsenmerkin vaatimukset rajoittavat tai kieltävät kokonaan esimerkiksi-

si haitallisten väriaineiden, kemikaalien ja raskasmetallien käyttöä koko vaateen tuotantoprosessissa ja merkin saaneet tuotteet eivät päästä väriä eivätkä kutistu pesussa ja kyseisen merkin omaavat tuotteet valmistetaan pääasiassa luomupuuvillasta. (Nudge 2019.)

6.2 Työolosuhteet ja ihmisoikeudet

Työntekijöiden asianmukaisista työoloista varsinkin halpatuotantomaissa ollaan käyty äänekkästä keskustelua jo vuosia. Vieläkin useimmissa maissa esimerkiksi lapsityövoiman käyttö on sallittua. Kun perheen aikuiset eivät saa tekemästään työstä asianmukaista korvausta, on lasten miltei pakko mennä itsekin töihin, jotta perheellä olisi mahdollisuus elättää itsensä ja tulla toimeen arkipäivässä. Halpatuotantomaissa työskentelevien ihmisten pitää tyytyä aivan liian pieneen korvaukseen työmäärään nähden ja ylitöihin korvauksetta. (Sainio 2017, 57.)

Vaatetehtaita on viime vuosien saatossa esimerkiksi romahtanut ja työntekijöitä on kuollut tehdasonnettomuuksissa. Yhä edelleen jatketaan vaatteiden päämäärätöntä ostamista sen enempää ajattelematta, mistä vaate on peräisin ja kuka sen on valmistanut ja millaisissa työolosuhteissa. Useimmissa vaatetehtaissa halpatuotantomaissa ei ole mahdollisuutta työpaikalla järjestäytymiseen, sillä se on kiellettyä tai

jopa vaarallista. Tästä syystä ammattiliiton perustamista tai liittotoiminnan harjoittamista ei haluta tehdä, koska työntekijät kokevat olonsa turvattomaksi. (Sainio 2017, 57.)

6.3 Tuotanto

Eettinen ratkaisu kaukana tuotetuille tekstiilituotteille olisi etsiä valmistaja Suomesta tai EU:n sisältä valvotusti. Tällöin voitaisiin olla varmoja ihmisoikeuksien ja tasa-arvon mahdollisimman hyvästä toteutumisesta sekä epäoikeudenmukaisuuksien pois kitkemisestä.

Tuotanto kotimaassa on kalliimpaa mutta turvallisempaa vaatealalla Suomessa tai EU:ssa, tulisi olla varma työntekijöiden turvallisista työoloista ja tämän toiminnan valvominen vaatisi tuotannon eri vaiheiden toimimista jonkin vastuullisen sertifikaatin alaisena. Lisäksi koettaisiin tarvetta käydä henkilökohtaisesti paikan päällä vierailmassa ja varmistamassa vastuullisen, tasa-arvoisen ja turvallisen toiminnan toteutumisen. Tuotannon valvominen muualla kuin kotimaassa kuitenkin maksaisi, joten kotimainen tuotanto ei välttämättä tulisikaan lopulta kovin kalliiksi.

Lain määrittämä minimipalkka ei usein halpatuotantomaisissa, jos kotimaassakaan, riitä elämiseen, jolloin työn korvaus tulisi miettiä uudelleen. Jokainen ansaitsee palkan, jolla pystyy elättämään itsensä ja kotimaassakaan kaikki eivät tule toimeen palkallaan tai joutuvat mahdollisesti tekemään monia töitä samanaikaisesti. Nämä asiat eivät ole musta-valkoisia, mutta ehkä pienillä muutoksilla nyt ja tulevaisuudessa jokaisella olisi mahdollisuus elättää itsensä tekemällään työllä ja kaikki työtä tekevät ihmiset voisivat työskennellä turvallisissa ja tasa-arvoisissa työolosuhteissa.

6.4 Tuotteen kuljetus

Tuotteiden kuljetuksista maiden ja mantereiden välillä aiheutuu haitallisia ja negatiivisia ympäristövaikutuksia. Tuotteita kuljetetaan lentokoneilla, laivoilla sekä autoilla. Eettinen ratkaisu kuljetuksiin olisi lähituotanto, jolloin tuotteet valmistettaisiin esimerkiksi kotimaassa tai naapurimaissa, ja rahdin matka sekä siitä aiheutuvat haitat pienenisivät. Tuotteet olisivat nopeasti saatavilla jälleenmyyjille ja niitä ei kuljetettaisi pitkiä matkoja edestakaisin ympäri maailmaa. Usein tuote kulkeutuu eri työvaiheiden vuoksi jopa muutaman kerran maapallon ympäri, karkeasti arvioituna. Jos jo alusta saakka suosittaisiin läheltä tulevaa kuitua, olisivat kustannukset ja ympäristöhaitat kuljetusten osalta pienem-

mät, sillä useimmat vaateteollisuudessa käytettävät materiaalit tulevat tuotteen jälleenmyyjälle kaukaa. Suomessa voidaan käyttää materiaaleina esimerkiksi hampppua, jolla on Suomessa pitkät perinteet ja tärkeä asema. (HempRefine Oy 2017.)

Kuituhampun viljelyä koskevien kieltojen jälkeen hampppua alettiin viljellä taas Suomen liittyttyä EU:hun vuonna 1995 ja siitä asti kuituhampua on viljelty täällä vuosittain satoja hehtaareita. Toinen kiinnostava kuitu voisi olla uuden innovaation avulla toivottavasti pian saatavilla oleva havupuukuitu. Tätä kuitua hyödyntäessä tuote olisi mahdollista valmistaa täysin kotimaisesti, jolloin kuljetuskuluja pystyttäisiin pienentämään suurella kädellä. Suomessa riittää havupuita ja metsänhoidollisten syiden takia, kuten metsien vuosittaiseen hoitamiseen liittyvän puiden karsimisen vuoksi, havupuukuitu voisi olla sivutuote, eikä näin ollen kuluttaisi uusia luonnonvaroja. (HempRefine Oy 2017.)

EETTISIÄ
VAATEYRITYKSIÄ

Opinnäytetyöhön valittiin vertailuanalyysiin kolme eettistä tai eettiseen toimintaan pyrkivää yritystä. Yritykset valikoituivat vertailuanalyysin kohteiksi, sillä jokaisella näistä yrityksistä oli samankaltaiset ja samais-tuttavat arvot. Yritykset valmistavat tuotteitaan harkiten ja eettistä ja vastuullista toimintaa tukien. Mallistojen vaatekappaleita ei ole saatavilla loputtomia määriä, vaan tuotteiden määrät koitetaan tarkkaan miettiä, jotta vältetään ylimääräiseltä tekstiilijätteeltä. (Halla x Halla 2019; R/H Studio 2018.)

Tutkituista yrityksistä muun muassa Halla Halla ja R/H hyödyntävät tekstiilijätteensä asusteisiin, laukkuihin tai jopa kokonaisiin mallistoihin. Yritysten tuotteet valmistetaan pääosin valvotusti ja muun muassa Halla Hallan perustajat painottavat ompelijoidensa saavan oikeudenmukaisen korvauksen tekemästään työstä ja he kertovat myös vierailevansa tehtaalla säännöllisesti, sekä kertovat, että kuka vain on tervetullut katsomaan työntekoa heidän yhteistyökumppanitehtaalleen. Yksi yrityksistä on People Tree, jonka perustaja on palkittu sosiaalinen yrittäjä. Yrityksen päämääränä on käyttää muotia apukeinona maailman syrjäytyneimpien ihmisten voimaannuttamisessa. (Halla x Halla 2019; R/H Studio 2018.)

7.1 Halla x Halla

Halla Halla on kahden suomalaisen nuoren naisen perustama yritys, jonka pääkonttori on pääkaupunkiseudulla ja tuotteet valmistetaan Balilla. Ensimmäisen mallistonsa Halla Halla lanseerasi kesällä 2016, ja yrityksen nimi oli mainittu perustajien välisissä sähköpostikeskusteluissa ensimmäisen kerran jo vuonna 2014. Yritys valmistaa kestäviä uimapukuja ja voi ylpeästi kertoa olevansa ensimmäinen laatuaan Suomessa. Yrityksen perustajat ovat matkustelleet paljon muun muassa Balilla, jossa yrityksen uimapuvut myös valmistetaan tänä päivänä. (Iltasanomat Tyyli 2017; Halla x Halla 2019.)

Ajatus alkaa valmistaa uimapukuja syntyi siitä, kun perustajat olivat surffaamassa ja mikään uima-asu ei tuntunut olevan tarpeeksi hyvä ja käytännöllinen. Yrityksen uimapuvut valmistetaan merien muovijättees-tä – muovijätettä kerätään maailman valtameristä, kuten esimerkiksi Norjan rannikolta. Muovijätteen keräämisestä vastaa hyväntekeväisyysjärjestö, jonka jälkeen eurooppalaiset yritykset tekevät jätteestä Econyl-lankaa ja sitten Carvico-kangasta. Tuotteet valmistetaan Balilla, paikallistuotantona ja eettisesti. Ompelijoilla on hyvät olot ja he saavat asianmukaisen korvauksen ja yrityksen perustajat vierailevat tehtaalla säännöllisesti. (Iltasanomat Tyyli 2017; Halla x Halla 2019.)

56

Tuotteita valmistetaan käytännöllisyys ja vastuullisuus edellä. Halla Hallan uima-asut ovat käännettäviä ja täten monikäyttöisiä, sillä yksi asu tarjoaa kaksi tyyliä. (Kuva 8.)

Kuva 8. Halla Halla käännettävä uimapuku (Halla x Halla)

Mallistoja tuotetaan vain tietty, etukäteen mietitty ja suunniteltu määrä, jotta vältetään turhalta työltä ja tällä tavoin yritys huolehtii myös ympäristövastuusta, sillä tuotannossa ei synny hukkamateriaalia. Yrityksen perustajat vastaavat kaikista toiminnan osa-alueista itse, esimerkiksi pakkaamisesta, postittamisesta, markkinoinnista, sosiaalisen median sisällöntuottamisesta sekä tietenkin mallistojensa suunnittelusta. (Ilta-sanomat Tyyli 2017.)

Opinnäytetyön vertailuanalyysiin valittiin Halla Halla, sillä omat arvot ja eettisemmän vaateteollisuuden tutkimus osuivat yksiin yrityksen toimintamallien ja filosofian kanssa. Yrityksestä tietoa etsiessä törmättiin monesti siihen faktaan, että Halla Halla on ensimmäinen suomalainen eettisesti ja vastuullisesti uima-asuja valmistava yritys ja tämä on askel kestävämpää muotia kohti. Halla Hallan yritysfilosofian pääpointit ovat toimia vastuullisesti ja ympäristöä sekä ihmisiä kunnioittaen. Yrityksen tuotanto pyrkii eettisyyteen eikä vaurioita ympäristöä, vaan ennemminkin puhdistaa sitä. Merien muovijäte on maailmanlaajuinen ongelma ja tarpeita ja kysyntää uusille merien puhdistamiseen soveltuville laitteille ja ratkaisuille on koko ajan yhä suuremmissa määrin, sillä tuntuu, että muoviroskan määrä ei vähene ja meremme hukkuvat jätteeseen. (Halla x Halla 2019.)

Halla Halla valmistaa uimapukunsa kokonaan merien muovijätteestä ympäristöstämme huolehtimisen kannalta. Tutkiessa yrityksen arvoja, kävi ilmi, että perustajat eivät halunneet yritystoimintaa aloittaessaan tuottaa enää yhtään lisää uutta materiaalia maapallolle, joka tursuaa jo valmiiksi materiaalia – tämä voisi olla lähtökohta yhä useamman yrityksen perustamisessa tai toiminnassa. (Halla x Halla 2019.)

7.2 R/H

R/H on vuonna 2010 Helsingissä perustettu vaatealan yritys. Yrityksen perustajat, Hanna Riiheläinen ja Emilia Hernesniemi ovat molemmat muodin ja suunnittelun taitajia. Yrityksen kaikki vaatteet ja asusteet suunnitellaan Suomessa ja valmistetaan Euroopan unionissa. (R/H Studio 2018.)

Tuotteiden kaikki materiaalit ovat peräisin Euroopasta. R/H:n yritysfilosofiaan kuuluu ajatus, että paikallinen ja vastuullinen käytäntö on välttämätöntä hyvinvoinnille. Yrityksen muita tärkeitä arvoja ovat muun muassa uskollisuus, laatu ja vapaus. (R/H Studio 2018.)

Yrityksen perustajat eivät halua suunnitella uutta mallistoa joka sesongille, vain siksi koska se on yleisesti tullut tavaksi jossain kohtaa

muodin maailmassa, vaan he luovat muutamia hyvin suunniteltuja mallistoja käytettäväksi läpi vuoden. Mallistot eli vaatteiden leikkaukset ja värit ovat ajattomia ja näin monikäyttöisiä ja monelle sopivia. (Kuva 9.) Tavoitteena on vuonna 2020 tuottaa kolme täysin ylijäämäkankaista valmistettua mallistoa kevääksi, kesäksi ja talveksi. (R/H Studio 2018.)

Kuva 9. Mickey-mekko (R/H Studio)

58

Yrityksellä on pieni varasto, joten ylimääräistä tekstiilijätettä ei pääse syntymään ja varaston rajoitus mahdollistaa järkevät valinnat materiaalien suhteen. Lopputuloksena on siten vastuullisempi mallistokierto. Malliston tuotteet lasketaan tarkkaan eli kuinka monta kappaletta mitäkin tuotetta valmistetaan, jolloin yksikään tuotteista ei jää ilman omistajaa. Tuotannossa kangasta ei heitetä pois, vaan kaikki ylijäämä hyödynnetään esimerkiksi hiusdonitseihin, laukkuihin tai jopa kokonaiisiin mallistoihin. (R/H Studio 2018.)

Yrityksen kaikki tuotteet valmistetaan lähituotantona EU:n sisällä sijaitsevilla tehtailla. Lähituotannon ansiosta pystytään käyttämään rekkakuljetusta lentorahdin sijasta, jolloin hiilidioksidipäästöt pysyvät alhaisempana. Yrityksen kankaat tuotetaan Italiassa ja Portugalissa ja itse tuotteet valmistetaan Virossa ja Suomessa. Yritys on toiminut yhteistyökumppanitehtaiden kanssa vuosia ja heille on tärkeää tietä missä ja miten raaka-aineet, kankaat ja tuotteet valmistetaan. Yritys sanoo, että kankaita koskeva vastuullisuus on monimutkaista ja sillä osa-alueella on erilaisia hyötyjä ja haittoja koskien vastuullisuutta. (R/H Studio 2018.)

R/H:n klassikkotuote esimerkiksi on valmistettu pääosin GOTS-sertifioidusta luomupuuvillasta, mutta joihinkin kankaisiin on yhdistetty elas-

taania vaateen elinkaaren pidentämiseksi, jolloin kankaan vastuullisuus kyseenalaistuu. Yritys pyrkii kuitenkin koko ajan tekemään vastuullisempia kangasvalintoja yksi askel kerrallaan. He tarjoavat asiakkailleen tuotekohtaiset hoito-ohjeet, joilla pyritään pidentämään tuotteen käyttöikä ja yritys toivookin, että vanhaa tai hieman vaurioitunutta tuotetta ei korvattaisi niin herkästi uudella tuotteella, vaan pyrittäisiin korjaamaan rikkoutunut tuote. Tällä toimintamallilla pyritään yhdessä vähentämään ympäristövaikutuksia. (R/H Studio 2018.)

Yritys myös kertoo tuotteillaan olevan kovaa kysyntää esimerkiksi nettikirpputoreilla, joka onkin käyttökelpoiselle vaatteelle loistava väylä jatkaa matkaansa seuraavalla käyttäjälle. Käyttökelvottomat vaatteet kehoitetaan kierrättämään asianmukaisesti sen sijaan, että ne päätyisivät vain sekajätteen joukkoon. R/H:lla on halu kehittyä koko ajan kestävämpään suuntaan ja se onkin pitkä prosessi, mutta suunta on oikea. (R/H Studio 2018.)

Kaatopaikalle tekstiilijätteen vieni kiellettiin vuoden 2016 alussa ja tekstiilejä ei saa enää päätyä kaatopaikalle, vaan ne tulisi kierrättää asianmukaisesti. Käyttökelpoiset tekstiilit voi viedä kierrätettäväksi esimerkiksi hyväntekeväisyysjärjestöille, niitä vastaanottaviin vaatekauppoihin tai tekstiilinkeräyspisteisiin. Tekstiilit voi kyllä laittaa sekajätteen

joukkoon, mutta on jätehuoltoyhtiön vastuulla toimittaa jäte oikeaan ja asianmukaiseen paikkaan. (Iltasanomat Asuminen 2016.)

7.3 People Tree

Vuonna 1991 Englannissa perustettu People Tree valmistaa vastuullisia vaatteita ja asusteita. Yritys on ekologisten materiaalien ja eettisen sekä kestävän muodin alan pioneeri ja se toimii edelleenkin esimerkkinä monille aloille toiminnallaan. Yrityksen perustaja Safia Minney on palkittu yrittäjä, joka on kirjoittanut muun muassa teoksia alan eettisyydestä, hitaasta muodista ja nykysteollisuuden orjuudesta. People Tree on ensimmäinen yritys, jolle on myönnetty World Fair Trade Organisation (WFTO) merkki. Yritys julkaisi myös ensimmäisenä alallaan kehittyvissä maissa valmistetun vaatemalliston. Mallisto ansaitsi Global Organic Textile Standard (GOTS) sertifikaatin. (People Tree 2020; Weecos 2019.)

People Treen yksi peruseriaatteista on eettisyys ja kaikki tuotteet ovat vastuullisia. Yritys on hyvin omistautunut Reilun kaupan periaatteisiin ja mahdollistaa työntekijöilleen ja yhteistyökumppaneilleen reilun palkan, hyvät työolosuhteet ja läpinäkyvän toiminnan. Tämän lisäksi yritys on tarkka toimimaan ja valmistamaan tuotteensa ympäristöystävällisesti sekä pyrkii jatkuvasti vähentämään eriarvoisuutta ja sukupuolten välistä

tasa-arvoa toiminnallaan. Yrityksen yhtenä tehtävänä on pyrkiä haastamaan valtarakenteita, jotka heikentävät töitä tekevien ihmisten oikeuksia oikeanlaiseen toimeentuloon sekä tukea tuottajakumppaneidensa pyrkimyksiä kohti omaa taloudellista riippumattomuutta. (People Tree 2020; Weecos 2019.)

Tuotteet valmistetaan alusta loppuun saakka korkeimmilla eettisillä ja ympäristövastuullisilla standardeilla ja materiaalina mallistoissa käytetään luomupuuvillaa, pellavaa, Lyocell-selluloosamuuntokuitua sekä vastuullisesti tuotettua villaa. Valmistusmenetelmissä pyritään yhdistämään perinteisiä käsityötaitoja ja nykyaikaista innovatiivista teknologiaa, sillä tämä toimintamalli tukee valmistajien liiketoimintaa ja sen kannattavuutta. Perinteisten käsityötaitojen vaaliminen ja käyttäminen tuotannossa mahdollistaa työpaikkojen säilymisen maaseuduilla, joissa mahdollisuus työllistymiseen on usein niukempaa. Perinteisten käsityötaitojen valmistusmenetelmät ovat myös hiilineutraaleja. (People Tree 2020; Weecos 2019.)

People Treen vaatteet värjätään ympäristöä ja luonnonvaroja säästellen ja kunnioittaen ilman haitallisia atsokemikaaleja, joita usein käytetään vaateiteollisuudessa. Tuotannossa hyödynnetään luonnonmateriaaleja aina kun mahdollista. Tuotannossa myös vältetään muovin ja myrkyllis-

60

ten ainesosien käyttämistä. People Tree tunnetaan myös yhteistyöstään monien kansainvälisten suunnittelijoiden kanssa. Tämän takana on tavoite, jossa yhdistetään kestävä vastuullisuus ja laatudesign malliston luomisessa. Tällä hetkellä People Treen valikoimissa on myös suomalaisen taiteilijan Tove Janssonin Muumi-aiheiset tuotteet. (Kuva 10.) Muumi-tuotteet ja -teokset on suunniteltu jakamaan Muumien tärkeimpiä arvoja, kuten luonnon kunnioittaminen, ystävyys ja rakkaus. (People Tree; People Tree x Moomin 2020.)

Kuva 10. People Tree x Moomin mallisto (People Tree x Moomin)

7.4 Vertailuanalyysin yhteenveto

Tutkiessani suomalaisia ja ulkomaalaisia eettisesti toimivia yrityksiä, kävi ilmi, että moni näistä yrityksistä pyrkii toimimaan lähes sataprosenttisesti eettisesti ja vastuullisesti. Tämä on usein myös todella hankalaa maailmassa, jossa kaikki on saatava helposti, nopeasti ja halvalla. Jos tuote on halpa, maksaa joku siitä hinnan aina joka tapauksessa. Viiden euron t-paita ei todellakaan ole viiden euron arvoinen todellisuudessa. Silloin jostain osa-alueesta on varmasti tingitty ja mutkat suoristettu keinoja kaihtamatta.

Eettisesti toimiminen kuulostaa helpommalta, kuin mitä se todellisuudessa on. Yritys, joka haluaa toimia eettisesti, kohtaa varmasti monia mutkia matkalla täysin eettiseen toimintaan. Mielestäni kaikista tärkein asia matkalla eettisempään toimintaan ja tulevaisuuteen on tiedostaa oman toimintansa ongelmakohdat ja kehityksen tarpeessa olevat toimintamallit sekä pyrkiä valitsemaan kestävämpiä ratkaisuja. Vain omia asenteitaan ja omaa toimintaansa muuttamalla voi muuttaa maailmaa. On parempi, että yksi tekijä toimii epätäydellisesti pyrkiessään parempiin valintoihin, kuin se, että kukaan ei toimisi vain siksi koska pelkää epäonnistumista ja epätäydellisyyttä.

Aiemmin vertailuanalyysissa käsitelty yritys R/H kertoo nettisivuillaan, että se pyrkii toiminassaan päivä kerrallaan parempiin valintoihin ja eettisempään tulevaisuuteen. Yrityksen perustajat totesivat sen myös olevan monimutkaista ja pitkä polku. Tästä huolimatta he kuitenkin tavoittelevat eettisempiä vaihtoehtoja ja pyrkivät kohti parempaa huomista. (R/H Studio 2018.)

Kaikki yritykset, joita tutkittiin vertailuanalyysissa, valmistavat tuotteita vain tarpeeseen. Tuotteiden valmistusmäärät ja materiaalin kulutus pyritään laskemaan etukäteen todella tarkkaan, jotta vältytään turhalta materiaalin kulutukselta ja ylijäämä materiaalilta. Tällainen toimintatapa kertoo yrityksen halusta ottaa vastuuta ja tehdä osansa ollakseen eettisesti toimiva tekijä, joka kunnioittaa ympäristöä. Usein ylijäämä materiaaleista valmistettiin asusteita ja pientuotteita, jopa kokonaisia mallistoja. Näin ollen etukäteen suunniteltujen tavoitteiden ulkopuolelle jääneet materiaalit pääsevät hyötykäyttöön.

On myös osa eettistä ja vastuullista toimintaa kertoa yrityksen nettisivuilla tuotteilla hoito- ja huolto-ohjeet sekä neuvoa kierrättämään itselle tarpeettomat hyväkuntoiset tuotteet eteenpäin. R/H kehottaa nettisivuillaan huoltamaan ja korjauttamaan rikkinäisen tuotteen, mieluummin kuin ostamaan uuden – eettisyyttä on monennäköistä.

EETTINEN VAATE

Eettisyys ja sen mukaisten arvojen takana seisominen kuulostaa helpommalta kuin se ehkä oikeasti on. Vaatteen matkalla kuluttajalle on niin monta mutkaa, seikkaa ja muuttujaa. Jos itse toimii eettisesti ja vastuullisesti, niin mikseivät kaikki muutkin voisi toimia. Vaateteollisuus ei ole yksinkertaista ja ihminen itse luo sille pelikentälle omat sääntönsä. Kuitenkaan yhä edelleen suurin osa ihmisistä ei ole mukana luomassa näitä sääntöjä, vaan toimimassa näiden mukaisesti. Kaikille ei todellakaan ole samat pelisäännöt eivätkä kaikki pelaa reilusti.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseen, eli siihen millainen on eettinen vaate, etsittiin tutkimuksessa vastausta. Tuotteen eettisesti valmistamisesta opittiin heti esimerkiksi se, että jo materiaalin ja kankaan valinta on vaikeaa. Vaihtoehtoja on kyllä monia, mutta kaikissa tuntuu olevan jokin nurja puoli, joka miltei kokonaan kumoo sitten ne materiaalin hyvät ominaisuudet tai ainakin heikentää positiivisia vaikutuksia.

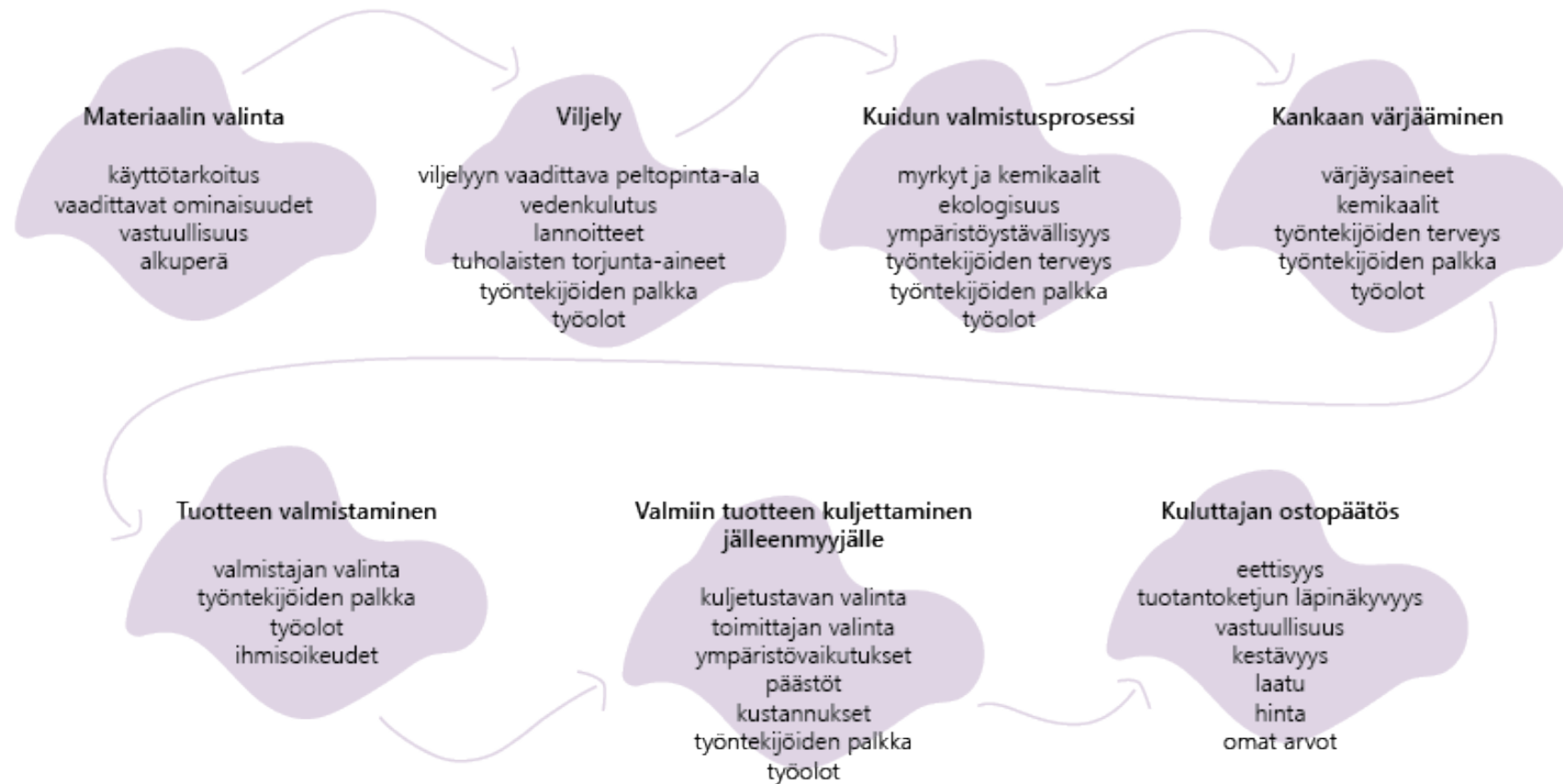
Materiaaleja pitää pohtia viljelypinta-alan, vedenkäytön, kemikaalien ja myrkkujen, värjäamisessä käytettävien aineiden ja käyttötarkoituksen kautta ja tämä jos jokin tuntuu loputtomalta suolta jo heti alkumetreillä. Materiaalin alkuperä tulisi kartoittaa ja selvittää kuka sitä kasvat-
taa ja minkälaisissa työolosuhteissa ja toteutuvatko ihmisoikeudet ja oikeudenmukainen korvaus. Kun kasvista halutaan valmistaa eettisesti

kuitua, pitää olla varma, ettei valmistusprosessissa käytetä ihmisen terveydelle haitallisia myrkyllisiä kemikaaleja. Kuidun värjäamisessä tulee ottaa huomioon myös haitallisten väriaineiden käyttämättä jättäminen ja etsiä vaihtoehtoisia ja ihmisen terveydelle turvallisia vaihtoehtoja. (Kuvio 6.)

Kun kuidusta on valmistettu kangasta, leikataan kankaasta haluttu tuote ja se ommellaan. Ihminen ompelee tuotteen, ei robotit – tämä asia tulee joillekin kuluttajille yllätyksenä.

Vaatetehtaat ovat pääosin sijoittuneet halpatuotanto- ja kehitysmaihin, joissa työntekijät eivät uskalla taistella oikeudenmukaista korvausta vastaan, jos he eivät saa sellaista, sillä vastahakoisuuden kohtalona voi olla työstä irtisanominen. Irtisanominen työstä tarkoittaisi näille ihmisille elannon kuihtumista ja elämisestä tulisi kovin hankalaa ilman palkkaa. Monissa maissa tehtaiden työntekijöille tarjotaan lain vaatimaa minimipalkkaa, mutta palkka on usein niin pieni, ettei sillä elä. Tästä syystä lapsityövoiman käyttö on normaalia, sillä kun perheen päiden palkka ei riitä elämiseen, on lastenkin mentävä töihin.

Huomioon otettavat asiat eettisen vaatteiden valmistamisessa

Kuvio 6. Huomioon otettavat asiat eettisen vaatteiden valmistamisessa, oma kuvio

”Eettisyys ja sen mukaisten arvojen takana
seisominen kuulostaa helpommalta kuin se
ehkä oikeasti on.”

KUOSISUUNNITTELU

Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena oli myös suunnitella kuosi eettisesti valmistettuun vaatteeseen. Ennen kuosisuunnittelun aloittamista selvitettiin mahdollisimman eettinen vaatteiden valmistusprosessi ja siinä huomioon otettavat asiat.

Kuosisuunnittelu lähti siitä, kun kirjattiin ylös itseä kiinnostavat aiheet ja asiat, jotka toimivat inspiraation lähteenä. Kiinnostavien teemojen kärkisijoille pääsi miltei heti luonto ja kasvit, joista lähdettiin tarkentamaan kuosin teemaa. Kuosin teema oli nopeasti selvillä, sillä erityisen paljon miellyttivät luonto ja kukkivat kasvit, joten kuosin tiimoilta päädyttiin kukka- ja kasvi-aiheeseen. Aiheen koettiin olevan tarpeeksi monipuolinen ja suunnittelun alussa pohdittiin, että kyseinen aihe mahdollistaisi erityisesti runsaan värien käytön, jos niin haluttaisiin tehdä.

9.1 Moodboard

Inspiraation ja ideoinnin tueksi tehtiin moodboard omista valokuvista. Moodboardiin koottiin mieluisimmat kuvat monista eri vaihtoehdoista ja värien kirjo oli laaja. Moodboardin oheen poimittiin mieluisia värejä esille moodboardin alareunaan. Näistä väreistä saatiin ideoita tulevan kuusin värimaailman suhteen. Moodboardiin valikoitui kukka- ja kasvi-aiheita ja värimaailmaksi muotoutui kirkkaat perusvärit kukista. (Kuva 12.)

Kuva 11. Kuosisuunnittelun moodboard

9.2 Kuosin väri variaatiot

Lopullisessa kuosissa on kolme erilaista kukkaa ja kukkien varret muodostavat ruudukon. Kuosissa yhdistettiin kylmiä ja lämpimiä värejä, mutta yleisilmeestä tuli silti rauhallinen ja seesteinen sekä hieman leikkisä pääasiallisesti valkoisen taustan ansiosta. Kuosista tehtiin muutamia väri variaatioita. (Kuvat 13–16.)

70

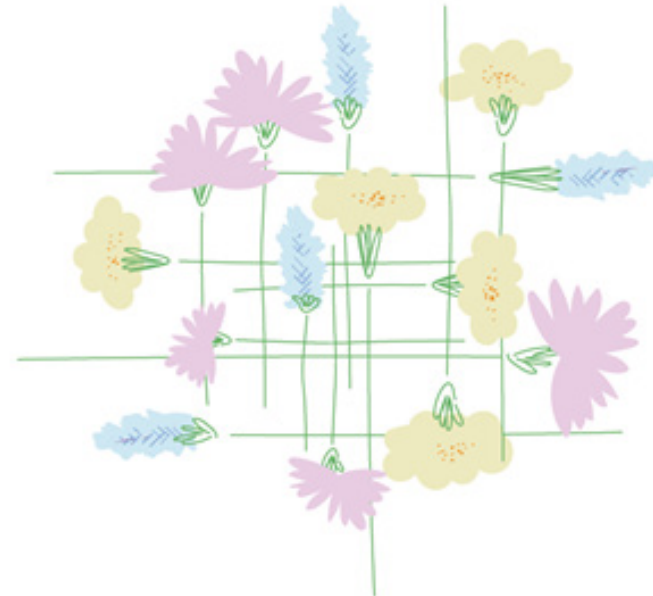
Kuva 12. Kuosin väri variaatio 1 kylmillä väreillä

Kuva 13. Kuosin väri variaatio 2 murretuilla väreillä

Kuva 14. Kuosin väri variaatio 3 mustavalkoisena

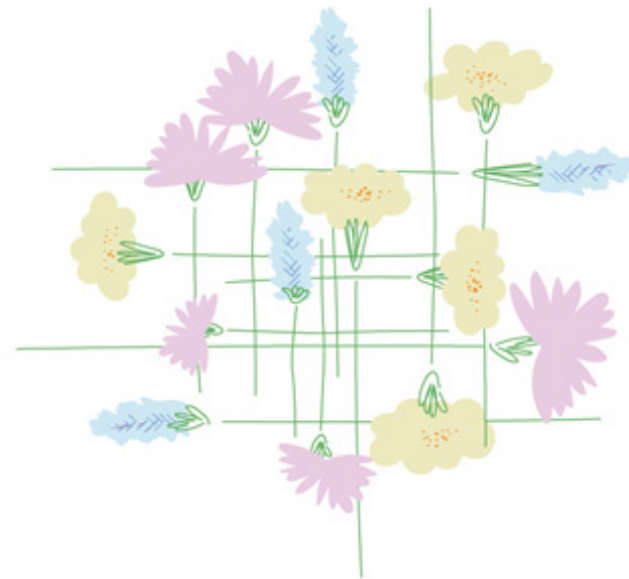

Kuva 15. Kuosin väri variaatio 4 pastelliväreillä

VALMIS KUOSI

9.3 Valmis kuosi

Kuosisuunnittelun lopputulos pohjautuu suunnittelutyöhön ja lopullisen kuosin teemana oli itselle mielenkiintoinen teema, eli kasvit ja kukat. Kuosin suunnitteluprosessi toteutettiin Illustrator-piirustusohjelmalla ja lopullinen kuosi valmistettiin ja viimeisteltiin samaisella piirustusohjelmalla. (Kuva 17.)

Kuva 16. Virtaviivainen kukinto-kuosi

74

Kuosin suunnitteluun ja ideointiin käytettiin koko prosessin ajan Illustrator-piirustusohjelmaa ja piirtopöytää, eikä kuosia luonnosteltu missään vaiheessa käsin paperille. Tämä oli varsin toimiva ratkaisu, sillä tietokoneella piirtäminen on tuttua ja muutosten tekeminen helppoa ja nopeaa tietokoneohjelman kanssa työskennellessä. Kuosin pääteemana on kasvit ja kukat, jotka tuovat iloa elämään. Kuosin ja kukkien väreissä käytettiin suunnittelijan lempivärejä. Kuosista ryhdikkään tekee kasvien varret, jotka ovat horisontaalisesti ja vertikaalisesti piirrettyjä. Ne tuovat kuosiin virtaviivaisuutta ja selkeyttä. Tästä kuosi saikin työnimeksi "Virtaviivainen kukinto".

Kuosissa on kesän tuntu ja se muistuttaa lapsuuden kesistä ja vahapöytäliinasta mamman keittiön pöydän äärellä. Kuosin haluttiin myös olevan monikäyttöinen ja toimivan monenlaisessa vaatteessa. Lopullisen kuosin väritys on väri variaatio 4 pastelliväreillä. (Kuva 16.) Lopullinen kuosi esitetään myös pintana (kuva 18).

Kuva 17. Virtaviivainen kukinto-kuosi pintana

”Kuosissa on kesän tuntu ja se muistuttaa
lapsuuden kesistä ja vahapöytäliinasta
maman keittiön pöydän äärellä.”

YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia vaateteollisuutta ja perehtyä sen eettisiin ongelma-kohtiin sekä selvittää, millä tavalla vaateteollisuus toimii ja millainen on vaateen polku aina viljelyspelloilta kuluttajan päälle puettavaksi.

Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena oli myös suunnitella kuosi, joka olisi tyyliiltään ajaton ja leikkisä. Ajattomuus ja pitkäikäisyys kuosissa jatkoivat opinnäytetyön kantavaa teemaa, eli eettisyyttä ja vastuullisuutta. Vaateteollisuuden tutkimuksesta oli tarkoitus oppia itse paljon lisää ja hyödyntää oppimaansa tulevaisuudessa sekä tulla tietoisemmaksi vaateteollisuudessa tapahtuvista epäkohdista ja rikkomuksista.

Opinnäytetyötä tehdessä haastettiin omia ajatuksia ja tutkimus herätti kyseenalaistamaan omia kulutustottumuksiaan sekä ymmärrettiin, kuinka vähän esimerkiksi vaateen käyttäjä tietää vaateen valmistusprosessista kokonaisuudessaan. Yhtenä tavoitteena opinnäytetyössä olikin selvittää, millainen on eettisesti valmistetun vaateen tuotantokaari ja mitä kaikkia asioita siinä tulisi ottaa huomioon.

Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössä toimi kysymys, että millainen on eettinen vaate. Tutkimuskysymykseen etsittiin vastausta hankkimalla tietoa kirjallisista ja sähköisistä lähdeaineistoista, joihin tutustuttiin jo

ennen opinnäytetyön aloittamista. Tiedonhankinta sujui ongelmitta, sillä eettisyys ja vastuullisuus on tällä hetkellä lähes jokaisen kulutustottumuksiaan kyseenalaistavan ja valppaan ihmisen huulilla. Voisi melkein sanoa, että eettisyys on muodikasta.

Eettisyyden ollessa muodikasta, se ei silti ole helppoa eikä yksinkertaista. Kuluttajille syötetään pajunköyttä median ja yritysten toimesta suurissa määrin edelleen ja opinnäytetyössä olisi melkeinpä voinut yhtenä aihealueena käsitellä viherpesua terminä ja käsitteenä. Yksittäinen kuluttaja ei voi edelleenkaan läheskään kokonaan selvittää hankkimansa tuotteen alkuperää, mutta tämän tulisi olla tulevaisuuden suunta.

Tutkimusmenetelminä opinnäytetyössä käytettiin pääasiassa dokumenttianalyysejä, jota käytettiin etsimään tietoa vaateteollisuuden eettisyydestä. Toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin vertailuanalyysejä. Vertailuanalyyseissä tutkittiin kolmea eettisesti toimivaa tai eettiseen toimintaan pyrkivää vaateyritystä. Yrityksiä tutkiessa ja vertaillessa nostettiin esiin yritysten välisiä yhteneviä arvomaailmoja ja toimintamalleja, esimerkiksi hävikkimateriaalien hyödyntämisessä tulevissa mallistoissaan tai asusteissaan. Vertailuanalyyseissä todettiin, että esimerkiksi vaatealan yritys R/H valmistaa asusteita tai jopa kokonaisia mallistoja ylijäämä materiaaleista. Uimapukuja valmistava Halla Halla myös laskel-

78

moi tarkkaan mallistojensa materiaalin tarvetta ja ylijäämä materiaalista valmistetaan esimerkiksi asusteita, kuten hiusdonitseja.

Eettisen vaateen kriteereitä on siis laadukas ja käyttöä kestävä materiaali, jonka kasvatuksessa ei käytetä ihmisen terveydelle haitallisia kemikaaleja, kuten tuholaisten torjunta-aineita tai lannoitteita. Materiaalin valintaan tulisi vaikuttaa vahvasti myös se, millainen on kasvin veden ja viljelypinta-alan tarve.

Eettisesti valmistetun vaateen tuotantoprosessi pitäisi olla suurilta osin sertifioitu työntekijöiden työolosuhteiden ja turvallisuuden vuoksi ja tuotannossa ei missään nimessä hyväksyttäisi lapsi- tai pakkotyövoiman käyttöä. Tuotannon työntekijöillä tulisi olla oikeus järjestäytyä ja harjoittaa ammattiliittotoimintaa työpaikalla. Työstä maksettava korvaus tulisi riittää normaaliin elämiseen, jotta taattaisiin hyvä elintaso kaikille.

Vaateen oikeanlaisesta huoltamisesta tulisi neuvoa kuluttajaa, jotta tuotteelle luvattu laatutakuu pitää paikkansa ja tuote pysyy käyttökelpoisena. Hoito-ohjeiden noudattaminen takaa siis tuotteen laadukkuuden ja kestävyuden. Jos käyttäjä haluaa luopua tuotteestaan eri syistä ja tuote on edelleen täysin käyttökelpoinen, tulisi se kierrättää ohjeiden

mukaisesti. Jos tuote on käyttökelvoton tai rikkiäinen, eikä sitä voi korvata, tulisi kuluttajan hävittää se oikeanlaisella tavalla, esimerkiksi viemällä tuote tekstiilijätteen keräyspisteeseen.

Opinnäytetyön toisena tavoitteena oli suunnitella ajaton ja leikkisä kuosi, sillä ajattomuus tukee opinnäytetyön kantavaa teemaa, eli eettisyyttä ja vastuullisuutta. Kuosin haluttiin ilmentävän omaa visuaalista tyyliä. Inspiraatiota kuosiin löydettiin helposti, sillä suurimmaksi kiinnostavaksi mielenkiinnonkohteeksi nousi luonto ja kasvit. Kuosisuunnittelu toteutettiin Illustrator-piirustusohjelmalla kokonaisuudessaan ja lopullinen kuosi vastasi alussa asetettuihin tavoitteisiin.

Opinnäytetyön suunnitteleminen ja tekeminen itsessään opetti paljon lisää tavoitteiden asettamisen ja suunnitelmallisuuden tärkeyttä. Koko opinnäytetyöprosessin aikana opittiin myös se, että jotkin työn valmistamiseen liittyvät asiat eivät olet täysin itsestä kiinni. Opinnäytetyötä tehdessä opittiin paljon uutta vaateteollisuudesta, mutta todettiin myös vaateteollisuuden joidenkin osa-alueiden olevan tavalliselle kuluttajalle täysin pimennossa. Itse tutkimustyötä oltaisiin voitu jatkaa vaikka loputtomiin, sillä aihe oli todella kiinnostava ja pinnalla. Tietynlainen rajanveto aiheen tutkimuksen suhteen olisi ollut tärkeää, sillä jotkin opinnäytetyön osa-alueet jäivät vähäisemmälle huomiolle, kuin toiset.

Opinnäytetyössä tutkittiin muun muassa työntekijöiden ihmisoikeuksia ja työolosuhteita ja tähän aiheeseen oltaisiin toivottu lisääntymistä itse suunnitellusta aikataulusta, sillä aihe on tärkeä ja sen pitäisi koskettaa jokaista.

Opinnäytetyön tekemisellä ja erityisesti aiheella on varmasti suuri rooli itselle lähitulevaisuudessa, sillä tutkimustyön aikana opittiin paljon uutta ja osaa opitusta toteutetaan jo käytännössä. Yhtenä tavoitteena työssä oli haastaa omia ajatuksia vaateteollisuudesta ja tässä onnistuttiin kyllä. Tulevaisuudessa aiotaan hyödyntää opinnäytetyöstä opittua ja toiveena olisi työllistyä yrityksiin, joiden kanssa omat arvot kohtaisivat.

LÄHTEET & KUVALÄHTEET

LÄHTEET

- Ekohelsinki. Materiaalit. Viitattu 12.9.2020
<https://ekohelsinki.fi/fi/content/12-materiaalit>.
- Ekokompassi. Yritysvastuu. Viitattu 9.7.2020
<https://ekokompassi.fi/yritysvastuu/>.
- Elinkeinoelämän keskusliitto. Ympäristövastuu. Viitattu 11.7.2020
<https://ek.fi/mita-teemme/energia-liikenne-ja-ymparisto/vastuullisuus/>.
- Ekohelsinki. Vaatteiden sertifikaatit ja ympäristömerkit. Viitattu 15.9.2020.
<https://ekohelsinki.fi/fi/content/11-vaatteiden-sertifikaatit-ja-ympaeris-toemerkit-abc>.
- Halla x Halla. Yritystarina. Viitattu 15.8.2020.
www.hallaxhalla.com/our-story/.
- HempRefine Oy. Hamppukuitu. Viitattu 17.9.2020.
<http://www.hemprefine.fi/>.
- Iltasanomat, Tyyli. Viitattu 16.8.2020.
www.is.fi/mystyle/art-2000005786933.html.
- Iltasanomat, Asuminen. Viitattu 20.9.2020.
<https://www.is.fi/asuminen/art-2000001112411.html>.
- Katjas-design. Moodboard suunnittelun apuna. Viitattu 19.9.2020.
<https://www.katjas-design.fi/l/moodboard-suunnittelun-apuna/>.
- Nudge. Sertifikaatit. Viitattu 26.8.2020.
www.nudge.fi/page/25/sertifikaatit.
- Natua. Miksi sertifikaatit ovat tärkeitä? Viitattu 14.9.2020.
<https://natua.fi/blogi/miksi-sertifikaatit-ovat-tarkeita/>.
- Oppariapu. Benchmarking. Viitattu 6.8.2020.
<https://oppariapu.wordpress.com/benchmarking-vertaisarviointi/>.
- Oppariapu. Kirjallisten lähteiden analyysi. Viitattu 17.9.2020.
<https://oppariapu.wordpress.com/kirjallisten-lahteiden-analyysi/>.

82

People Tree. Yritystarina. Viitattu 10.8.2020.
www.peopletree.co.uk/about-us#rdl.

R/H Studio. Vastuullisuus. Viitattu 23.8.2020.
<https://rh-studio.fi/pages/sustainability>.

Sainio, K. 2017. Hyvin eletty. WSOY: Helsinki.

True Cost Movie. True Cost-dokumenttielokuva. Viitattu 5.6.2020.
<https://truecostmovie.com/>.

Weecos. People Tree brändi-info. Viitattu 9.8.2020.
www.weecos.com/fi/people-tree?page=1#brandinfo.

KUVALÄHTEET

Amfori BSCI. Viitattu 26.8.2020.

<https://www.amfori.org/content/amfori-bsci>.

Joutsenmerkityt farkut. Viitattu 15.9.2020.

https://carlings.com/fi/p/karve-drop-grime-farkut-denim-housut-farkut-miehet/7254874_F547.

GOTS. Viitattu 3.9.2020.

<https://www.global-standard.org/fr/base-de-donnees-publique/2-uncategorised/326-gots-obtains-court-decision-against-textile-printer.html>.

Halla Halla uima-asu. Viitattu 12.9.2020.

<https://www.hallaxhalla.com/product/dusk-bottom-tropicola/>.

Joutsenmerkki. Viitattu 15.9.2020.

<https://joutsenmerkki.fi/branditutkimus-uudistui-joutsenmerkkia-arvostetaan-edelleen/>.

People Tree x Moomin. Viitattu 13.9.2020.

<https://www.peopletree.co.uk/about-us/moomins>.

Reilun kaupan puuvilla. Viitattu 12.9.2020.

<https://reilukauppa.fi/tuotteet/puuvilla/>.

R/H Mickey-mekko. Viitattu 2.10.2020.

<https://rh-studio.fi/products/mickey-square-dress-organic-white-black>.

Öko-Tex. Viitattu 29.8.2020.

<http://sunler.fi/Markiisikankaat.php>.